

Janko Polić Kamov

Sabrane pjesme

Psovka

Ištipana hartija

Postuma

SADRŽAJ

PSOVKA	4
PRELUDIJ	4
PJESMA NAD PJESMAMA	5
JOB	6
MOJSIJE	7
PJESMA SUNCU	8
INTERMEZZO	9
DAN MRTVIH	9
LEDENI BLUD	10
FINALE	12
IŠTIPANA HARTIJA	14
KNJIGA PRVA	15
KRST	15
MRTVA DIJANA	16
PO KARNEVALU	17
S GLADI	19
XX. VIJEK	21
SUNCE	21
POPIJEVKA	22
U HRAMU	23
KAD KROČI SMRT...	24
U NOĆI	25
ZAPAD SUNCA	26
U MRTVOJ NOĆI	26
U NAGONU	27
"CELESTE AIDA"	28
TRAGIKA	28
VITLAJ DUŠE	29
VOLUPTAS	30
STRAST BITKA	31
ZIMI	32
U POLETU	33
PROLJETNI SNIJEG	34
USKRSLI HRIST	36
DAN GOSPODNJI	38
NOVA PROLJET	40
KRIK	46
[POST SCRIPTUM]	52
KNJIGA DRUGA	53
POEZIJA	53
NOĆ	54

LJETI	56
MISLI	57
BLUD DUŠE	59
POD BIJELIM, LJETNIM NEBOM	64
KAD IZMIČE LJETO	65
ROMAN	66
U MRAKU	71
NA DNU	74
KITTY	76
SVAKIDAŠNJOST	77
POPIJEVKA	78
CJELOV	79
RIDANJE JEDNE BLUDNICE	81

OBJAVLJENO POSLIJE IZLASKA PJESNIKOVIH

KNJIGA PJESAMA	82
AD PECCATA DAMNATIS	82

POSTUMA	84
"GDJE SI, DRAGA, JUČER BILA..."	84
NOVO PROLJEĆE	84
U DELIRIJU	85
"PET GODINA TIHE AGONIJE..."	86
NA VELIKI PETAK U PUNTU	87

ABECEDNI POPIS PJESAMA	88
------------------------------	----

PSOVKA

(1907)

PRELUDIJ

Silovat ću te, bijela hartijo, nevina hartijo;
ogromna je strast moja i jedva ćeš je podnijeti;
izmičeš se bijesu mojem i blijeda si od prepasti;
cjelov na bljedoću tvoju - moji su cjelovi crni.

Nema zakona vrhu tebe i umrli su zakoni za me;
bježim ih i bijeg je moj strelovit;
onud sam prošao, gdje plaze pognute šije,
gdje pseta slave orgije i lizanje je njihov blud.

Izmičeš se, plašna košutko, i dršćeš ko prvi stid;
zamamna je nevinost i ludilo je njezina jeka;
mahnit sam, o hartijo, i srdžba mi plamsa u oku.

Pobožan je narod i uvinuti su u njega repovi;
nema iskrenosti u očima i vucaranje je njegov hod;
njuškanje je posao njegov i bogata mu je plaća;
nema ni mjesta među njima i kažnjiva je moja riječ;
gutam misli i zagušit će me stid.

Stani, ljubavi moja, poslušaj bol moju;
ti primaš ljudsku riječ i magare još nije razumjelo čovjeka;
volovi vuku plug i ropstvo im donaša sijeno;
konjče nosi boljara i sjajna je dlaka njegova;
bogato se pita krmak i tečno je meso njegovo;
vitki su zakoni i oštri i krcate su staje zobi.

Ne izmiči se, poljubljena djevojko, nema žene za mene;
ne daju se one za nervozne cjelove i napetu put;
o nema zlata u mene, ni diploma nema bez njega.

Ljubim te, hartijo, i topla je ljubav moja;
topla ko moja krv i mahnita ko srdžba moja.
Podaj mi se zauvijek - crni su cjelovi moji;
crni su cjelovi moji, a rumena je u njima krv.

PJESMA NAD PJESMAMA

Pođimo, Ciganko moja, crna ljubavi moja;
potamnijela je put tvoja i oči su tvoje crne;
noge su ti išarane i masna je kosa tvoja;
sva si crna, sva si divlja, o crna ljubavi moja.

Ljubim krik iz očiju tvojih i ljubim krik iz grudiju tvojih;
u njemu je ljubav naša i u boli se ljubi žena i bol rađa djecu,
o gola ljubavi moja.

Velika si u slobodi i veća je ljubav naša,
naša je ljubav tamna ko šuma i krvava ko božanstvo;
žena je moja prva od žena: crna ko noć, tajanstvena ko oblak,
divlja ko cjelov moj i prevratna ko stihovi moji.

Naša će ljubav biti kaos: mutna i izmiješana i ljudi joj ne nadoše dolične riječi;
mi ćemo se cjelivati goli i topli i štipaj će biti krvava pjesma naša,
čupat ću ti kose, a ti ćeš tiskati oči svoje u dušu moju i bijes će biti prokleta pjesma naša;
svijet ćemo se ko zmiya i plaziti ko ideal - i tragika će biti očajna pjesma naša;
zatravit će nas ljubav naša - šibat će nas strahotom i bol će biti grozna pjesma naša;
šuma će biti hram naš i trava postelja naša - kaos božanstvo naše,
a duše naša žrtva.

Iz kaosa će se izviti dijete, naše dijete - o nezakonska ženo moja i nezakonska ljubavi moja;
i njegovo će ime biti: nezakonsko dijete;
i gacati će svijetom gladno ko strast naša, prokleta ko pjesma naša
i krvavo ko ljubav naša;
i lomiti će se kletva na nj i neće imati među ljudima mjesta;
proklinjat će i oca i majku i ljubav njihovu, a psovku će dizati od ljudi do boga;
čemer će i groza drhtati kuda prođe noga njegova i neće imati mrve suhoga kruha;
hvatat će ga i vezati, i zločin će biti hrana njegova.

Mrtav je svijet, ljubavi moja, i crno je u dosadi njegovoj;
mrtav je narod, ljubavi moja, i sanljiva je pjesma njegova;
suluda je šutnja, ljubavi moja, a šutnja je govor njihov;
gle, pospani su i zijev im je glazba dana;
njihova je duša prazna ko smijeh bludnica, a smijeh beživotan ko slovo zakona;
zakoni su njihovi ko bog njihov - o nema srca božanstvo njihovo;
jednolična je žrtva njihova ko dim cigara i miris njezin ko miris strvine;
nema zvijezda na nebištu njihovom i oblaci su drugi;
njihovo je sunce blijedo ko mrtvačka svijeća i zidovi su šuma njihova;
pusto je, crno, ljubavi moja, i dani su im jednaki ko misli;
nema nemira u njihovome oku i njihovo je oko ko oko krmače;
nema bune u kretnjama njihovim i njihove su kretnje ko kretnje volova;
nema krvi u tijelu njihovom i prazna je duša njihova ko bog.

Tamo ćemo baciti dijete naše, o crna ljubavi moja;
onuda će gacati noge njegove i bljeskati psovka njegova;
tamo će drhtati plamen duše njegove: misao prevrata, kretnja bune i dah srdžbe;
on će biti onaj koji će buditi zaspale i uskrisivati mrtve;
i okovi će biti vjerenica njegova.

Nezakonsko dijete naše, o nezakonska majko njegova -
bezimeno ko zločin i osamljeno ko glad!
I klicat ćemo glasom cjelova naših i ponoćom krvi naše:
O bezimeni, naše si dijete!
I naš će klik biti klik zanosa i drskosti: ogroman ko vječnost,
strastven ko štipaji i zamaman ko žena u mraku šumskome.

Pođimo, Ciganko moja, crna ljubavi moja;
ljubit ćemo se u kaosu, a iz kaosa će nicati dijete,
dijete krvi naše, dijete duša naših, dijete života našega.

Pođimo, Ciganko moja, gola ljubavi moja;
i rodit ćemo dijete, bezimeno dijete;
i nadjest ćemo mu ime, najljepše ime od lijepih:
Prevrat će biti ime njegovo, o nezakonska ljubavi naša!

JOB

Strpljivi Jobe,
gledali smo golotinju tvoju i crvljive rane tvoje i izrovano tijelo tvoje;
gledali smo prste vječnosti i nokte velikoga boga što su šarali zakonike na koži tvojoj.
Veliki zakoni, odurni ko religija Moloha i Bala, sveti ko grobišta, tvrdi ko zub Jehove.

Gubavi starče, nakazo čovječja, pergameno nebeskog krvnika;
gle, zuji smrad ko glazba raspada;
njegova je riječ duša njegova: smrad smrada, trulež truleži;
i velike riječi milje s pogane njuške:
ponizni, pokorni.

Gledo sam te ko dijete, koščati Jobe, i morao sam cjelivati gubu tijela tvojega i smrad duše tvoje;
truli sveče, dostojni proroče tiranskoga boga;
tvoj je bog sramotan ko knuto, postidan ko šibe;
vjernici su njegovi odurni ko cjelovi izbitog paščeta i pokloni birokrata;
vjera je njihova brutalna ko udo bika;
duša je njihova gubava ko tijelo tvoje.

Ponizni Jobe,
sjedalo privilegija i pljuvačko bogova,
tvoja je misao mrtva;
mrtva je misao tvoja, mrtav je čovjek;
ime je tvoje strvina - da žive gavrani;
Hosana, mrtvi Jobe! - gotova je pjesma moja.

MOJSIJE

Kret ruke ljudske i okovi milijuna;
deset zakona, deset nepomičnih boštva;
igra časka i rješenje tisućljeća.

Vidim ti lice, Mojsije, i prozirem ti prevarne boje;
vidim ti ruke, Mojsije, i gola je misao tvoja;
ruka je tvoja crna ko inkvizicija;
misao apsurdna ko dogma;
lažne su boje tvoje ko svetost kraljeva.

I gle, smijem se vrhu recepta tvojih;
ti nisi majstor niti su ljudi glina niti su zakoni model!
Kret ruke - i grohot ironije, sarkazma i ruga:
sustav svjetski - i drske primjedbe objiesnih moždana;
bog i moral - i čovjek od krvi, želuca i uda.
Glad ti je prvi rekao: lažeš!
strast se je ozvala krvavim krikom: lažeš!
a misao je brujala tvrdo: lažeš!
to je grmio čovjek i himnus je njegov bio: lažeš!
Blijedila su nebesa ko strah, drhtala ko staračke kosti.

Smiješan si, Mojsije, i bijes je tvoj bestijalan:
oči su tvoje ko oči bika;
srdžba je tvoja ko srdžba glupih.
Plemenit je himnus naš - za tebe ima smijeh.

Laka ti noć, o Mojsije;
spavaj spokojno ko mučila i indeksi, ko plamena riječ Kristova,
ko duše kraljeva i savjesti papa.
Laka ti noć, Mojsije;
ja idem - zove me sunce.

PJESMA SUNCU

Doći će sunce, ledena dušo, i rasplinit će sablasti mraza;
doći će mladani bog i dat će ti plamen krvi svoje;
topla je njegova krv i riječi su njegove ko riječi ljubavnika;
bog je on strasti i čista je njegova strast;
njegova je strast poskočna ko srna i blaga ko lahor;
šapat je njegov tih ko miris, miris je njegova riječ.

Nelijepa je melanholija tvoja ko zvonjava;
turobni su akordi tvoji ko orgulje;
sva si žalosna, sva si tužna ko veliki tjedan:
nema strasti u boli tvojoj i bol je tvoja bol s nirvane.

Što si se prepala, sjetna dušo - prolazne su sablasti mraza:
one su ko dim i alkohol;
pijana si, ledena dušo, i nelijepa je zduha tvoja;
zduha je tvoja ko zduha krčmi i litanija večernja;
ona je umorna ko zvono i misao pijanice;
žuta je ko lišće, tragična ko jesen;
mrtva je ko krv tvoja, ko zimsko nebo;
sva si ledena, sva si sjetna, o turobna dušo moja.

Gle, dolazi mladani bog;
u zrakama donosi krv i dah je njegov ko priča biblijska;
ljupki su njegovi koraci ko poljupci proljetnoga jutra;
toplo je njegovo čuvstvo ko ljetno podne na žalu morskom;
dobar je mladani bog ko majka;
njegove su usne cjelovi i vatra je njegovo oko;
mekane su ruke njegove ko dijete i milovanja su ko suza sućuti;
lak je šapat njegov ko nada tvoja.

Doći će mladani bog i velik će biti njegov trijumf;
klicat ćeš, turobna dušo, i klicaj će tvoj biti ko prva ljubav;
ogromna će postati nada tvoja ko sjeme ljudsko,
ko tople usne moje, što pjevaju pjesmu suncu.

INTERMEZZO

Polomite mi pero i sažgite hartiju;
strahote će da radaju i priča će biti užas;
rodio se među ljudima čovjek i u društvo je zabludjela duša;
nema čovjeku mjesta među vama, o ljudi bezdušni.

Zalutao je let moj i prašume mi bijahu gnijezdo:
gledam stanove vaše i uredbe vaše i tuđe su mi ko sakramenti;
Kitty je golubica i ona će vam pričati pohot orlova;
pandža je duša moja i pojim se krvlju ideja.

Ja sam uskršli Izrael, gdje Salamun pjeva pjesme;
gdje sijevaju oči Salome i Judita slavi orgije;
gdje Marija preko zakona rađa novoga Mesiju i raspetoga boga.

Hoće li doći ognjeno božanstvo i prosuti vatru na djela moja?
hoće li more beživotno prekriti blud duše moje?
hoće li tko zaroniti kroz more mrtveži i razotkriti mahnite nekad
gradove?
hoće li tko pisati studije vrhu mene i elegije vrhu zalutale duše?

Podignite lomaču i sažgite tijelo moje;
dim će se izdići k nebesima, gdje kruže orlovi;
nema granice u bezmjerju njihovom i slobodan je njihov let.

Apsurd postaje pjesma moja i nema ludnice za mene;
ne čitajte djela moja i sažgite hartiju;
polomite mi pero - i skinite oblačine sa nebišta -
dajte mi sunce! - grozan je Osvaldov finale.

DAN MRTVIH

Hodočastio sam, mrtvi, k vama i gle, nije turobna duša moja;
misao moja nije očaj - o nije okrutna vasiona.

Pjevao bih psalme i tužio ljude;
optužba bi moja bila tužba prirode, a krivci bi bili ljudi;
plahi ko molitva, iznakaženi ko Hrist, sveti ko zduha crkvena.
Nabožan je strah njihov i bezglav ko stado ovaca;
on je ko mahnitost gladnih i prepast robova;
strah je njihov zločin i zlodjelo je dijete njihovo.

Vlažna zemljo, traci te sunca ljube i kapi te nebeske miluju:
ženo mliječnih sisa i tajni ljubavnih;

ženo plamenih stihova i ljubo nebeskog vjerenika.
Divna su djeca tvoja i zeleno je ime njihovo;
vesela su djeca tvoja i ptice su strune njihove;
mirisna su djeca tvoja i lahor je pjesma njihova;
sva si ko seljanka i nema gradskih boja na tebi;
puno je tijelo tvoje i ljubav mu je smisao;
duša ti je ko tijelo:
sva si skladna, sva si lijepa ko vječna istina.

I srnuo je čovjek:
tijelo je tvoje izbito i psovka je blagoslov tvoj;
sifilis kosti i gnjilež pluća hrana je tvoja;
mrtvo je udo ljubav tvoja i krst je zelen tvoja;
raspad su žice tvoje i tuga je akord tvoj -
zvonjava su suze - o mrtav je vjerenik tvoj i djeca su tvoja crvi.

Stovarište otpadaka i truleži, zločin je čovječji velik;
nijema je optužba tvoja, išibana puti;
grka je osuda tvoja, silovana djevice;
tragika je tvoja porazna ko smrt i bol ti nema mjere.
Pero je moje truba:
crna su djela vaša, o mrtvi;
crna ko ljubav Sokrata i odurna ko tijelo asketa;
ogromna su zlodjela vaša i nema im oprosta;
nema im oprosta i kocka je vaša pala;
mrtve su duše vaše - mrtav je uskr!

Pero je moje truba i vasiona je jeka njegova;
smiješi se vječnost - zemlja nije umrla;
lome se krstovi i vrijeme ruši grobnice -
objiesna je pjesma moja: da žive živi!

LEDENI BLUD

Tu ćemo umrijeti Kitty, i nemoćne su noge moje;
nema izlaza iz ledene šume i nema putova u tmimi;
sve je pokrito i nestalo tragova naših;
klonula mi ruka i mraz je pao na misao moju;
propast ćemo, Kitty - pohotne su ralje smrti.

Sjećaš se ljeta i pjesama mojih?
papir će da priča potomcima grijeha moje i ime će moje biti kletva;
plakat će tebe i suza će biti Kitty;
oskvrnuli te stihovi moji i pršteći si blud u knjizi mojoj.

Prepale se oči tvoje i sledila se sapa tvoja;
sijeda si od studeni i usne su tvoje razderane;
dršće ti duša i groza je melodija njezina;
mrtva je atmosfera i pjesma je oblijeće tvoja;
kratak je njezin vijek i vraća se k nama ko snijeg.

Čuješ li riječi moje, zabludjela plahosti?
one su bezglasni blud i ledeno srću k tebi;
ruke te moje bujme - oh, daj mi šapat krvi.

Gle, pomrčalo sunce i bljednuli mu traci;
sami smo u strahoti zimnih usta i crni se ždrijelo sablasti;
zove nas i pohotan je njezin pijev;
mahnuti su zubi njezini i samljet će kosti naše.

Daj mi šapat krvi - u krvi je život naš;
jača je ona od bjesova i oduprijet će se samrtnoj navali;
o duni i skoknimo i tismimo se jedno u drugo;
pospana je krv naša - u bdijenju je spas naš.

Gle, pao led i zamire boštvo naše;
nema sjaja majka moja i mrtve su usne njezine;
nema mlijeka sa sisa njezinih i pomrijet će djeca njena;
ledena je groza i mraz plazi vrhu nas;
sledile se riječi moje i olovne se ruše na nas.

Gdje ti je krv, ljubavi moja?
nokat će je moj tražiti i zub će biti ispitivalac,
oni će biti ko oči gladi i glas potopa.

Gluha si za riječi moje i nijema je strast tvoja;
gdje ti je krv, ženo pjesama mojih i sanja mojih?
Zamireš, dušo, i nema zvonca kod pogreba tvoga;
sledila se krv tvoja i polomljene su kosti tvoje;
nema toplote dah moj i mrtav je cjelov.

Spremna su jestiva, sablasti, želim ti dobar tek,
jedan je tanjir, Kitty, i tjelesa su naša jestivo;
vjenčani smo, ženo - u crijevlju nas čeka pir;
ženidba je naša skora i krevet je prostrt naš;
prostrt je krevet naš - i čavlima pribiše daske.

Jedan je grob naš i preko njega nema krsta;
jedan je lijes naš i tjelesa se naša grle,
vlažna je zemlja - o mrtva ljubavi.
Nema duše u kosturu našem i raspadu mesa našega;
crvi su cjelovi naši i sagnjište oličene daske.

Kapaju li suze povrh groba našega i cvjeta li cvijeće?
Miluje li nas pero pjesnika i toplota sućutne mladosti?
Hoće li prorovati naslage i probiti lijes?
Hoće li naći kosti naše i pročitati posljednji stih?

Kratak je bio moj vijek i prerano je umrla duša;
rana je bila smrt ko prerane moje strasti;
iz mrtvoga groba struji krik i osudan je njegov zvuk;
on je ko očaj s osude i plamen otpora.

Gledajte zalutali blud, gledajte strasti bitka;
prokunite misao moju i sažgite joj krila;
sa strvina se izvija i buntovan je njezin dah:
mrtva se tjelesa ljube i očajan je njihov krik.

Zbunila se majka priroda i pijana bješe kod poroda: -
tijesan mi bijaše vijek, a velebna bješe mi duša.

FINALE

Gle, vidim živa tjelesa i mrtve su njihove duše;
zamro je zanos i misao rasudbe;
prostituirala se duh i sterilna je ljubav bludnica;
unakazio se prevrat i perverzna su njegova djela -
grob je dom moj - veliko grobište duša.

Mrtvorodenčeta i rano preminuli - o nesretna ljubavi!
Velike vidim grobnice i zlatni su im krstovi;
mramorni su spomenici i natpisi sijejavaju na njima;
krasni su vijenci i papirnato cvijeće;
bogate su haljine vaše, o mrtvi velikani.

Gle, čujem riječi pjesnika i laži tužnijeh nota;
rastrovana je muza naroda i mrtvima sklada himne.
O grobište duša, domovino moja sumorna;
pjevaju usne moje i pjesma je moja psovka;
ona je očaj i bijes i srdžba je u boli njezinoj;
kratka je i mahnita ona ko krik probudenoga u grobu.

Doći će žive duše i prekopat će grobište naše;
hoće li naći tijelo moje i grebotine moje?
hoće li naći raščupane usne i raskidano tijelo moje?
hoće li shvatiti veličinu i grozu preminuloga u grobu?
hoće li cjelunuti zgrušanu krv ko pepeo Bruna i srce Prometeja?
neće li proždrijeti ždrijelo vremena grobište naše
i nitko već neće ni znati: i tamo su živjele duše?

O drhtava je bol moja i velike su njezine zamisli;
smrskat ću ledeni lijes i prorovati zemlju;
izmiljit će prebite kosti i velike sjat će mi oči -
Sunce je tamo i uskrs i ditirambi leprše zrakom!

Zagreb, 30. X. - 4. XI. 1905.

IŠTIPANA HARTIJA

DVIJE KNJIGE PJESAMA

(1907)

KNJIGA PRVA

KRST

Bijah dijete golcato i meko,
uzdrhtano kraj prozora,
na obali našeg mora,
gdje se ljube do dva svijeta,
gdje se vjere do dva diva
i cjelivu onom punom
atmos gdje se odaziva.

Ljubio sam šum ti divlje,
vjereniče strasni,
i sa njega lijetah s dušom
kroz kraj onaj krasni:
kroz vrleti, kroz šikarje,
gdje se bura vere. -
Bijah dijete na obali,
gdje se do dva diva ljube,
gdje se do dva svijeta vjere
u cjelovu, što bez mjere
sve od strasti pjenu baca,
bijelu kano mlijeko.

Uzdrhtano kraj prozora
bijah dijete golcato i meko...
Krstili me bijelim znojem,
što se iskri i bacaka,
u šumljavi, u lomljavi,
gdje se gubi riječ svaka,
tek će put da puti pljuska
ko sadička ljubav muška
zapjenjena, uzavrela,
i krvava, luda, gola,
poljupcima plamenijem,
poljupcima - bola.

Ja sam slušo krik u noći
vjerenika dvoje,
bijelom pjenom s jednog pljuska,
što se znoje.

Vrcale su kapi one,
kapale u lice,
šibale mi gordu glavu

pobješnjelo, nemilice,
i derale kožu blijedu
i srtale pored mozga -
u ogromnom svom jedu
pojile me dugo bijesno
polijećući objjesno,
vitlajući vlažne kose,
prodirući kroza halje -
Bješe da mi dušu nose
više, dublje, nekud dalje.

Ja sam kršten kapljam znoja
ljubavnika i sadika,
bez umira, bez pokoja,
u ponoćje divljeg krika -
ko krvavi cjelov skepse,
ko ideja skitalice,
ogladnjelog, jadnog lica,
umornijeh kosti,
proganjana nemilice,
bez sućuti, bez milosti,
bez korice suha kruha,
poispala, trula ruha,
iščerana s ljudskog društva
po nalogu redarnika.

Ja sam kršten kapljam znoja
ljubavnika i sadika,
bez umira, bez pokoja,
u ponoćje divljeg krika.

MRTVA DIJANA

Žalobno. Mrtvačka zvona. A sumrtvo oblače blijedi
ko da je minula proljet - i drveće sijedi i sijedi.

Je l' smrt? Gle, trnula lišca i uvele, klonule sise...
O zbogom, koščata Dijano! i nikada, nikada više...

Kamo ti zapisci tvoji, a u njima prošasta sreća
sitnijeh noška i usna i oblastih, nervoznih pleća;

rasipna mirisom bludnim i s prozirnih, posteljnih čara
trzava kakono pogled nevino ljubavnog žara...

Žalobno. Mrtvačka zvona. O kako je misliti grko:
na tebi koliki sa mnom i rimu i zanos je srko!

Pijani, veseli druzi, o gled'te je: ovo je ona:
prate je popovske drolje i graktava, nesita zvona.

Nekada reskave gusle i ciganski akordi piana,
krvavi, štipljivi cjelov... O mrtva je, drugovi, Dijana.

Skinimo crvljivu dasku ko nekada skidasmo halje:
zadnji je pozdrav i cjelov, što Dijana na rastanku šalje.

PO KARNEVALU

I

Karneval je pobjego brzijem krokom
i odn'o i mladost i smijeh.
Beskonačni psalmi... hekatompska zduha...
i vjerujte: osto je - grijeh!

Na koljena, ženo, na koljena bijela,
na kojima drhtaše blud;
studena će ploča izgrditi meso,
a klečanje stišati grud.

O pogni se dublje, ugrbi se cijela
da osjetiš čemu je put,
pa kad će se trunit komadi života,
to korbač će kidat ih ljut...

Karneval je pobjego brzijem krokom
i odn'o i mladost i smijeh.
Beskonačni psalmi... hekatompska zduha...
i vjerujte: osto je - grijeh!

II

Naskito se Judejom buntovni prorok,
zanošljiv ko orlujski let,
a riječ mu talasaše gomile ljudske
i najposlije bilo mu - mrijet.

Pred ljubovcam onim divljokosim, crnim...
gdje trzaše majčina bol...
pred razdrtim ljudstvom od gladi i jada,
on stajaše krvav i gol.

Ispljučkana put je sad čovječja bila,
što miljaše zgnječena tud...
Ah - nekad je slobodna lijetala svijetom
i širila žarmiris svud.

Nebesa se zastrše maglama mutnim,
ukočiše aprilski zrak,
a dosada stisla nedogledno ljudstvo
i spustila mrtvi u mrak.

III

Uzbješnjeli mozak od prevratnih misli
i opor ko podivljo hat
što nije sve snovo!... Uspjenjene mase,
gdje polaze krvni u rat...

A s prezirnih usana je sijevnuo porug
na zakon i vjeru i red...
s rastvorenih priroda izbaca ralja
svoj plameni, lavinski jed...

Atmosferom drhtaju orkanski vjetri,
u svemirski, razorni dah,
a zgrada se ogromna - staklena čaša -
uznjihana drobi u prah...

Sad klonule oči i beskrvne usne
i mlohava staračka put
sve prima - i na riječ il spružene prste
ko psetance ide u - kut.

IV

Opustješe mehane, usnuše noći
i bezriječna prhnula strast
i mahniti zvuci sa nemirnih žica
i vulkanska pršteća strast.

Ej, pamtiš me, kćerko prelijepoga bluda,
kad srkasmu opojni mir,
Što plivaše kroz dim i razlito pivo,
kroz vascijeli bordelski pir?

A oči se sklapaju, klecaju uda...
Zar svemu je dospio kraj?
Kroz mamurluk, hropac i umornu miso
put vodi u - prorokov raj.

Karneval je pobjego brzijem krokom
i odn'o i mladost i smijeh...
Beskonačni psalmi... hekatompska zduha...
i vjerujte: osto je grijeh.

S GLADI

Mrtvo - tek cvrkuće ptica
il pućpuri tuka -
čovjeku nema ni glaska ni traga
i moja zapinje žica.

Gladan sam... to mi je znati
i ne znam toploga praga.
Moja se duša s đavolom brati
i smijehom pokriva jad.
I sve je sitno, majušno, glupo,
i pjesme ljuveni stih,
kad tijelo bujmi Veliki Glad,
i suho će grlo: žderao bih!

Na što mi pjesme prosute ludo
i topla krvca ljubavnog sna?
Suludo piljim pijanim okom
i pitam nebo: a čemu ja?!

Zapao tudi po srijedi ljudi,
što sudba goni pod jaram jedni
i ne znali nikad, koli su bijedni.
Jedna im sreća: rakija ljuta,
druga im sreća: debela žena,
a treća, treća: batina kruta -
pa kad si žena, budi bijena!
A tud se kadšto popo prošeta
sve s centom mesa
i jedva može da digne oči,
gdje dršću blijeda nebesa.

Tek šuštaj lišća, što život plače
i magla vječna
i mrtvež tupa,
a srce moje nemirno lupa,
skače i skače
i - plače...

Ja ljubim ljude makar su jadni
i samo zato, što su svi gladni,
i gladni kruha, vina i bluda
i krvi same
i misli veljih i umne hrane.

Oj, amo svi vi pod pero moje,
svi amo, ljudi što glad vas pati!
Gladan sam i ja, neka je znati,
ne vidim žene, ne vidim kruha,
blijedo je nebo, grla su suha...
Oj, amo svi vi pod moje pero,
pjevat ću ludo, dugo i ludo:
- Ždero bih, ždero!...

Na licu kostur tvrdo se boći
i leđa svijam k drvenom stolu
i ljubim usnam hartiju голу
i na nju pero stihove toći.
A đavo skače popreko mozga
i turka handžar u zdene ruke
i šapće: kolji, laži i ubi!
Dovraga muke,
svi su ti krivi,
ali ti - živi!!
I šapat ovaj bukti u crijevlju
i rokti basom ko prasad smradna.
(Prostitute, ljudi, crijeva su gladna,
ne znaju ona za etiketu.)

... A ipak... eto... nešto me plazi,
o toli nujna, dobra i slatka,
i dirka miso i đavla gazi
... patnja je kratka...
Nešto se smješka kroz blijede boje
i kalni drum i zaspalo selo...
O to su one... utvare moje
i sve je glatko, čisto i bijelo.
A tu na čelu osjećam usne
i uhom mojim cilici bruje
i zrakom cijelim akordi struje...

Iz gladi crne rodi se dijete...
Kukavni svijete!
Kukavni ljudi, glupi i jadni,
Što ne bjestе - gladni!!!

I s usna onih čelo mi gori...
toplo je, vruće,
znojim se cio...
a ja bih pio
i tepam, klecam i lomim ruke...

Vani je mrtvo - cvrkuće ptica,
pućpure tuke -
i moja zapela žica...

XX. VIJEK

O, u kraj s dogmom, kad se mozak
u bolovima majke pati;
a kad izmilji ono živo,
na koljena gdje leži mati!

O, u kraj s dozom moralizma,
kud njegova će krenut noga:
U živoj puti živa miso
i cjelov na sve s ovkraj groba!

SUNCE

Kroz redove, gdje već meso gnjije
i gdje leže polomljene kosti,
gdje se patnja idiotski smije
i gdje jezik osušišе psosti,
On ide velik ko u priči Hrist!

I zaveslao krilom laganijem
pa valovlje se prosulo topline
i cjelov tисlo na licima svijem,
gdje plam je gasno sreće i vedrine -
ko Betlehemom kerubina kor!

I danas je s rasipnijeh grudi
ko zlatnu da je razasuo kosu

i ono časkom... izmiljiše ljudi
ko da ih zemlja od ludosti prosu -
i dah je njegov - ko Jehovin dah!

POPIJEVKA

Sunce! Sunce! - Vij se, dijete
proljetnijeh ludovanja!
Zamirisa mlada zelen
rosuljinog cjelivanja.

I ne gleda halje svoje:
reći ću ti: oprljano.
Nema blata, kad se ljudi,
kad je srce razigrano.

Gle, prodoše svite kičme,
pocrnjele, mrke pesti...
O ne reci, kud ću mladan
uz njihove bore sjesti?!

U podzemlju patnje svake
tu se radom ljudi more:
Nij' odvratno, kada život
i najcrnje piše bore!

I po ovoj, gle je, dijete,
nekada je cvijeće cvalo,
a onaj joj proždrije late,
kad je tako mirisalo...

A pa onud rđa hvata
sve što bješe smijeha, šala
i reko bi: nikad nije
onud zraka zadirala.

Ova zraka boga tvoga,
što ti ludost krvi draga
i zeleni cijelom ovom
obijesno se poigrava.

O varaš se, mladi cvijete
proljetnijeh, ljupkih doli:
Njegove smo svi ideje
djeca smijeha - djeca boli.

Pa kad ono vidiš ljudstvo
gdje se grdi, gdje se krivi,
čitaj miso boga svoga:
Sve je u tom: živi. Živi.

U HRAMU

U polutame sjeti,
u melankol'ji turobnijeh boja,
gdje misli Hristos sveti,

orgulje bruje hramom,
a ženska grla raskvašena s poja
po njemu srcu samom!

O nema stvora toga,
što ženskih struna ne bi lizno zvuka
u hramu istog boga!

U nevinosti pjesni
i čistoj misli nebujmljenog struka
i draži tijesnih

v o l u p t a s hrpom pršti
i glas je njezin glas naivnih seka,
što asketizam mršti.

I onda, onda bude
da u tom glasu teče bludna rijeka
i šaptom zove ljude;

i nešto priča, tuži
o manastirskoj izmledjeloj svrsi,
što mozak kruži;

o razapetim kostim,
sa kojih k puti smrtni plaze srsi
u svim milostim...

i onda, onda dalje,
kad nema skvrne na ljudskome mesu
i sjaj medalje...

Elegijom to plače:
što nisam pošla na spavanje k bijesu,
u muške drače!!!

KAD KROČI SMRT...

Ogromna ko svjetlo sunca,
nijema kroka, šira, dublja,
ona stupa sa vrhunca.

I stupajem ljudstvo gazi,
svija, grči
i glusijem onim prstom
put si krči.

Pa kad treneš vjedam crnim,
kad zjenica nešto žudi,
da po svijetu leti, ludi -
jedva smogneš trpku psovku
i mišjim se mozgom ganeš:
zapo sam u - mišolovku!

Šarali su svi preko nje
i bacali čarne boje
ko pjesnička topla rima
kad nam pjeva ljube svoje.

Svu ljepotu, čar i dragost,
lakokrilu, punu sreću:
sve su oni povezali
a u kožu magareću.

I vezahu crna slova
i skladahu riječi laži
i onud su ljudstvo slali
da si zadnje boštvo traži.

I kada već vjeđa pada
i prst je sve tiska niže
i kad zjena prestravljena
nervozasto kožu liže

u cjelovu bolne strasti,
s molitvama plamenijem
i kad duša strahom pita:
o spavam li ili bdijem? -

iza spalih onih vjeđa
umišljene redaš boje
i grkijem šaptom tepaš:
boštvo moje, boštvo moje...

A ono se gubi negdje
i izmiče brzim letom
ko ljubavna topla priča
kad zahiriš nerve sjetom.

I mrmoriš trpkom žuči:
kud li ono mladost svene...
i hvataš se njenih skuta
i pružaš joj usne zdene.

O zalud ti plamna miso
sa nemoćnim, spalim udom,
i zalud ti pljuckat prošlost
sa osamnim, crnim bludom!

Ona stupa krokom noći,
kad se gasnu nebni krijesi
i kad žali sveta duša,
što je nisu takli grijesi.

A nad ovom crnom sferom
svjetla lete u obijesti
i u letu čar ih ljudi
i ispija mrkost svijesti.

To je prštaj, prštaj strasti
- vragoljasto, toplo, tečno -
što će tresnut pjanim klikom:
Sve je krasno, sve je vječno!

U NOĆI

U golemoj tišini, gdje drijema zemska sapa,
a nevidna joj ruka lagacko oči sklapa -
u golemoj tišini, gdje zemska sapa drijema
i crnijom je sjetom na svaki upit nijema -

I bogzna kud je pošo vjerenik onaj žarki
i ljubav bješe u njeg ko cjelov muških varki.

O vratit će se, vratit i poljubac se vraća
i sve se zaboravlja i ljubav je sve kraća.

I misli se i mašta sve snenije i tiše
i tupo kroči starost i ne ljubi se više.

ZAPAD SUNCA

Ode.

Ko da se skliznu glatkoj po svili
lakijem kretom.

A tamo plamen sodomskih boja,
što liznu uvis, pa ko da planu
nečiji pogled - boštva i đavla.

Ode.

A oblak jedan ko svijetla siga
i drugi dalje ko rujni koral,
pa stado cijelo ovaca bijelih,
što plamen sažga vunu im meku.

... I začas pa će nestati svjetla,
zanosa, što se u nebo baca:
nestat će čara sodomskih boja;
tek u svod noćni šuškat će usne:
ko li je ono ispio krvcu.
I trenuh okom, a tamo turnji
ko prsti neč'ji dugi i tanki
i misliš: to ih neznana ruka
u rog ispruži samome nebu!

A zemlja pišti s gladi i tmine
i plače ko da vjernik joj umrije
i crnim ruhom mota se cijela.
I njena tuga tihne sve dublje
pa s plača usne ko ludo dijete...

U MRTVOJ NOĆI

U mrtvoj noći, gdje misli zuje zrakom
plamisajuć - u noći -
na ledna stakla, što mraz ih štrapa bijeli
uperih svoje oči.

I gledam, gledam, a aveti tišine
zapodjele su kolo -
Tihano sve je ko mrtvo, vječno nebo,
bez oblačine, golo.

A oči blude i gleđu - dugo gleđu
u one slike crne
i motre usne, što utisnute šute,
sa kojih miso trne.

Ušesa kočim za jedan sami trzaj
i sve je nijemo...
O da sam dijete, tek klonuo bih glavom
pa tad - zadrijemo.

A glava bukti i poletava k zidu
da tresnem njome -
Svet, svet je prasak - a blagosloven gospod
u miru svome!

U NAGONU

Na papiru jad i užas, ispljuckano sve u grozi -
i kad jutro pjeva himnu i diže me sa krevca,
čitam pjesme, vidim sebe u ispitoj, grkoj pozi
i prepasnu elegiju što u rimi bolno jeca.

O sablasna vasiono! Kad te gledam iza stakla,
gdje pomriješe tvoje luči i gdje nemaš jedne note,
čini mi se svake noći samrt da je mene takla
i da misli postadoše pustim plijenom od strahote.

Nešto prazna, bezoblična sa zidovlja ko da milji
škripom daski i raspadom oličenih, bijelih stijena
i škrgutom mraznim s kuta u oči mi tupo škilji,
a na patos gledam drhat ogromnijeh, nijemih sjena.

I čini se: vijek se mako, unatraške pošli puti,
gdje je avet jednog boga na lomače vukla miso
i po trulim ćelijama išibane gnjile puti
i s čovjeka jezuitski *monstrum* straha mozak siso.

U toj tmuni sovuļjastoj ko da lažni privid gaca
i sa sjena bezdušnijeh religije usne krive
i u gluhu atmosferu umišljene dogme baca:
- jablanovi strše uvis ko mesnate duše žive!

I tek crni noćna sapa i samoća luda strši,
u nagonu srcem amo, gdje Strahota misli kida
pa se rvem, pa se trzam i psotka mi s mozga prši
i sa usti pljuckaj pada na aveti mrtvih zida.

A iz kuta škrgut milji prepasnijeh sa usana -
tud grohotom samo srcem i očima piljim drsko. -
Jao onim Jablanima, kad ih lizne luč moždana
i kad bih s ovo misli Njega samog tresno, smrsko!

"CELESTE AIDA"

"Celeste Aida", ja sam te gledao,
slušao u svili razbludnih noći,
gdje akord dršće i sijevaju oči,
u bujici nota, u strasti duše,
gdje se sve ideje u bezdani ruše
i buni se krvca i mozak se kida -
Celeste Aida! Celeste Aida!

Prvi put drhtnuh i prozreh sudbu:
jedan je *trillo* bitak mi cijeli,
napeta žica nervozno, sitno
i po njoj strasti prstića bijeli'...
Život ko sanja - sanja ko zbilja,
zračne mi stope - miso po blatu,
bludeća duša razbita cilja,
ovijen morom o tankom vratu.

Evo vam plača, psovki i smijeha,
sve puno, jako ko zadnji *trillo*,
ko živo dijete bludnoga grijeha.

Ja lutam onud, kud glas se gubi
i usnam hvatam zamirne zvuke
ko smrtna duša, što život ljubi...
I kočim uho i širim ruke,
a ona blijedi i gasne s vida...
U kriku plačem i drmam mrtvu:
Celeste Aida!! Celeste Aida!

TRAGIKA

O što nismo djeca šume
u zeleni carskog granja,
bezimena ko oblačje,
što ga nosi ćuh i sanja!

O da sam te na planini
taku našo, ženo, ženo!
Ne bih pljucko jad i srdžbu
na svetište razbijeno.

I sve mi je ovo grko
i bljuvo bih bijes i muku...
O man'te me! Sâm ću tajom
da progutam svoju bruku...

VITLAJ DUŠE

Boja nota - glazba boja -
kaos misli - strast i sanja:
Tu ideja plazi moja
dublja, luđa, grča, tanja.

Tisni uho na glasiće,
kada buje, lete, prše,
kad na nebu sunce sviće,
kad se dusi tmina krše.

Ja ih gledam polomljene
i oko ih moje tišti
i sa one usne zdene
sve ko nešto mljaska, pišti.

To je trzaj smrtnih kosti,
mrazni pljusak sa grobišta:
mrska pjena jalne psosti -
jedno mrtvo, prazno ništa.

I čini se mramor sijedi
pred kim živa noga kleca
i sa njega mraz se cijedi
i proročkom psalmi jeca.

Tu mi drhtne usna s krvi
i sa nje se pjesme ruše. -
Ja poštujem mrtve strvi,
al i više - žive duše!

I sve ovo, što mi oči
svojim krikom cvileć biju,
sve te glase ljubav toči:
O ne dam da duše mriju!

O svi amo u tom plesu,
što ga moja krvca vodi,
kad je ono pošla k bijesu
sve po ljubav na slobodi.

Ja sam žena, što je pala
pod đavolje jedno tijelo
i sve mu je gola dala,
sve što bješe - biće cijelo.

A to dijete, što vas buni
i u rujno kolo vodi,
pamtiti će milijuni
i majku mu, što ga rodi.

Dojila ga samom krvi,
dok ono joj kida sise,
pa što i vas zubom mrvi
i mene je stoput više.

... Sve u šumu strasnih vala,
u kristalnoj boji pjena -
sve što nam je miso dala
Satanasom poljubljena.

VOLUPTAS

Tu do žala, gdje se usna
ljetnog sunca pjenom ljubi;
tu u ljesku morske puti,
što se bludom s vrha rubi

žena plovi. Val je pljuska,
morski štipaj halje dere -
sve je bujmi, sve je pije
i ljudskih je mrlja pere.

Pa kad klone saviv ruke
o grebene tvrdih zubi,
jedan pogled po njoj pada,
što joj s visa lice ljubi.

Nakvašeno, crno platno
kožom joj se zmijski svija
i kroz njega trzaj mesa
u ružičnom dahu sija.

To je žena trudnih sisa,
što sa neba sapu traži...
a morski je cjelov pljuska
i grebeni nokat draži.

To je žena - s njenih kosa
kapi drhte suzna sjaja...
i preko nje tek će pjesnik
da drhtavim perom baja.

... Nijemi vapaj, što se nosi
u sunčanom toplom oku -
gorki grč, što tupo tvrdne
zarivši joj mlat po boku...

STRAST BITKA

Kad škripi led i nešto bocka, reže
u prsim mojim
i ljetne sanje u panici bježe
za suncem svojim;

i meni veli šapat u buduće,
da nestat sve će
i da će doći beskrvno klonuće
i svenut cvijeće;

a šapat mrsi velikijeh himni
da j' sve za ništa
i sve ideje da su polet dimni
ko riječi Hrista -

tu rug taj lebdi besputnijeh misli
i sve ga nosi...
O sve što duša u dobroti smisli,
kad svetost prosi.

A ja tek derem i knjige i spine
i kupe praznim
i psujem vladu i mirisam sise
i djecu blaznim;

I kidam sebe u boli i mucu
i misli vijam
i bacam pero u dršćućoj ruci
i slova svijam;

i srćem tamo, gdje se čovjek buni
i dižem viku
i verem se, kud plaze milijuni
u divljem kriku.

O sav taj trzaj raščupanih duša
u meni dr'ti
i ljubim život, kad se i krv gruš
i mozak vrti.

Pa patnja, kadno usne poraskine
i smrt mi kažu
i umor uda kad mi poizvine
i psalme slažu -

ja tjeram sve i prestravljen se kočim
i vičem brzo:
O ne dajte da sve se to istoči,
sve što sam trzo.

Ja ljubim bol i patnju i gorčinu
u živoj rani!
A zaborav ću ljepšu nač u vinu,
neg u - nirvani.

ZIMI

Kako je tijo i mrtvo - tijo -
o vasiono!
Sjećaš se možda, družice sjetna,
što bješe ono?

Ono na suncu, smiješku i pjesmi
u zračnom valu?
Sve bješe cjelov objiesne sape
o majskom balu.

Eter nas ponije bludnijem krijesom
u valsu srha...
Mameni strugaj i kliska staza
i - kljasta svrha.

I bješe stiskaj, stiskaj ko stiskaj
i sad me žeže...
Vrtoplet svijeta, duša i oč'ju
i - nesta teže.

Muzični atmos sjajnijeh struna,
pijani zvuci -
Gle, komad puti osta ti ipak
u mojoj ruci.

Još krvca struji i topla miri
i lomi sjetu
i šapta nekud ko zadah strasti
o majskom cvijetu.

A ja je gledam ko zadnje boštvo,
ko prvu ženu,
i pružam ruke i sipam dašak
na blijedu sjenu.

U POLETU

Vino već mi lomi riječi, samo pjesma grko pita:
"Što ću tamo, što me čeka?"
Ozivilje se kroza lomot i treskanje praznih čaša:
"Ljube nemam da joj panem na njedarca njena meka..."

Ništa nemam... Nema strasti, gdje te gleda blago oko
u sućustvu familije...
Crn je život u obziru, gdje se lažno slažu misli,
u zakonskom jednom braku po receptu iz - biblije!

A ja ćutim ono nešto, što me nosi vrhu svega
i ne poznam roda više:
To je ono, što me mrlja i u svjetsko blato nosi,
u uzdahu grohot baca i o suncu pjesme piše.

To je ono, što me zovnu, kad pogazih majčin savjet
i u krilo podoh crno,
a ne tužih kao Prerad: zašto nisam tebe slušo,
kad sam ono u svijet goli s puno krvi svoje srno.

To je ono, što me saspe, kad djetinjstvo prokleh cijelo
i nevinost turnuh nogom,
a ne tužih za prošlošću u sanljivoj, blijedoj sjeti,
gdje sam kleko s glupog grijeha pred istrulim jednim bogom.

To je ono što mi usnu na razblude mozga tisnu,
kad se u njem kote bijesi -
To je ono kada kliktam drhtajući u zanosu:
O ljubim te, grešni svijete, jer su divni tvoji grijesi!

PROLJETNI SNIJEG

Pjevasmo proljet
s prvijem smiješkom, s prvijem krikom
mladoga dana. Tamo je niko,
gdje gore ljube blijeda nebesa
u lakom valu svjetla i sreće.
I ono tamo ko uzdah majke,
što bol je oda, pusti i smiri...

Pjevasmo proljet
i pleća naša pružasmo čaru,
što boštvo sipa punom u dahu
s velikih usni u većoj himni:
Živi i ljubi - ljubi i živi.

I začas planu miso u zraku,
zasjedne svjetla na golo granje
i ono pjesme ptičjega srca
i talas ponije ljudskoj po grudi...
Živi i ljubi - ljubi i živi.
I posmijeh drhtne na svač'joj usni
i bol se ozva dublje u oku...

... Široko ruke, u talas grudi,
posmijeh na usni, mama u oku
ko - ono sveto tonuće dana
i strast mu ime, što zorom planu
i znojnim krokom prevali podne
pa umor sad joj tabane spali
i kosti stegnu, stegnu i stegnu

pa eto tamo široko - bujno
gola u ljubav na travu legnu.

Pjevasmo proljet...
i svako veče lijeganje lako
ko svetost dječjih širokih usni:
ta ono bješe vjera i nada,
vjera u sunce, u ljubav - nada.

I eto danas bjelina sjetna
ko halje kako umrle žene,
što svetom vodom vjernici škrope
i svelim cvijećem posiplju druge.
A svijeće guše, dave i guše
ko slutnja, što se patosom vere
i umrije nada i nesta vjere,
tek simbol smrti: propeti Hristos!

A s neba prše pahulje snježne
sitne i bijele u lakom letu
i misliš: eno nevinost s neba
trgnula k zemlji da bude blato!

I ispred tebe hartija stala,
bijela i čista u nježnoj pozi
i misliš:
hartija tu je da se ispiše
i bog se moli, časti i psuje,
a ona tek je djevica prva,
što j' na svijet dala čovjeka-boga.

A ideale u srcu gajiš,
da onda - jednoć - ko velemožni
uzmogneš reći utješne riječi:
I ja sam nekad pošteno htio...

I onda - opet - zirkaš na cestu
i blijedu sjetu, što mrtvo prši,
a ona miso vraća se natrag
i misliš:
Gle, to je život! Ljubi i živi!
Nevinost to je ko papir ovi,
što nema smisla, dok se ne zblati.
Al nije grdit zakonik vječni:
hartija prima ženija suze
i iskre misli - i oglas dražbe,
sudbene spise ko promaknuća,
u beskraj tako dalje do - dogma.

A ono tamo, što ovi nebo,
crni se nužno i dan već pada.
Šutnja ko tmina leprša tiho
i u nje krila nevidna, laka...
A dan već pada ko umor kosti
i san je njegov ko impotensa,
kad liježe spavat o boku žene.
Tek negdje zamnije daleki povik
ko krik da izvi ranjeno zvijere
il gladno pseto - i odmah bude
da krik je onaj iz mene sašo
i brzo trgo kroz maglu sjete
I - neč'ju savjest prodrmo čvrsto.

USKRSLI HRIST

Iz grobova si došo ko sablast prvih dneva,
što naziva se bog.
O vjerujem da sin si Jehovina božanstva
na Jeremijin slog.

Ko Moloh proždrije mladost i zeleni i smijeha
u rascvjetanu dol -
... Na raskrivenu ženu tud srtao bi momak
i lijep i rumen, gol.

A ona bijelih sisa i klecavog koljenca
u prvi trglu stid,
a miris ko magla u razbludnijem kapljam
zastirao bi vid.

I s mutnijeh bi oč'ju ko slijepci tada pošli
da napipaju put
i našli bi se trudni i prsnuli bi dolom
i cjelov krvav, ljut.

A trava tud bi bila i dragala bi mladu
i posvećenu bol...
Ah, tud bi lijego momak na raskrivenu momu
i lijep i rumen, gol -

U uzi, gdje mi sunce ne zirne mrvom zlata,
tu ženin trune dah:
iščupaše joj kose i ugnječili sise,
kad sve je zemski prah!

A tamo momak kida i haljine i strasti
i tijelo ljubi prut
i piše vječnu sreću i pokoj s "onu stranu"
na išibanu put.

Pogazio si, Hriste, ko zatupljeno pašče
i lepire i krin -
O Eunusi! O smrti! Iz uškopljenog oca
već nikad, nikad sin!!

Pa kad si slago crno i obećo im sreću,
gdje proždrijet će ih crv,
tek s molitvom i postom da unakaze tijelo
i puste - više krv -

s tih tvojih usna u šir prohujale su riječi:
"O blažen ko je glup!"
I otad ljudski ponos i djela ljudske misli
na sramni daše stup.

I djelo duge patnje, gdje kidao se mozak,
uništi jedan hip -
Pa eto, još se štuje sva glupost onog trenu
u postavljeni kip.

I njuškam preko strana tih dugih vijeka ljudskih,
gdje puze mnogi duh -
sa pognutijeh šija do neba uzdah milji:
O daj nam, daj nam kruh!!

Gle, grunuli su hici sa krcatih moždana
u urnebesni tres
i niknu nova vjera u prnjam barikada
i rekoše joj: bijes.

Na novi oltar indeks ko novo evanđelje
da cio čita svijet,
a psovke novih psalmi zabrujaše s orgulja
i dale se u let.

Lui¹ se rasu, mahom ko sustav Izrajela,
- tek sam ih sjeća rug -
i svagdje niče čovjek, gdje glad je rovo tijela
il polje ropski plug.

¹ Louis XVI.

A Silvij² gleda, gleda i u njegov silno oko,
što bijedu vidje svu...
i obrati se natrag na carstvo barikada
i tebe vidje tu.

U Silvija je zanos i krv i živo meso,
što napisa mu stih.
Da pomirih se s tobom, o pomlađeni Hriste,
u tome času snih.

I pričini se tada da vidim davnu prošlost
i prevratni tvoj tres,
kad razdrije indeks prvi čovječijega mesa
pa rekoše ti: bijes.

Pa povijahu tijelo u trnje i u šibe,
u sami zakon čvrst -
O prevratniče drski rad naziva ti slava
i blagosloven krst!

Gle, a ja tjeram snove i budne perim oči
na barikada skup,
gdje diže prevrat himne, a tamo treska daskam
porazmrskani trup.

I tražim tebe samo, al ti si klono starac
i zgurio se stas;
iz kuta tek mrmoljiš i oslabo se čuje
ko prolumpani glas.

I eto opet zvuci s omrtavjelih struna
i impotentnih stav...
O zbogom ostaj zavijek! Tek združio nas Silvij
već raskrsti nas Lav³.

DAN GOSPODNJI

I

Tu sjedi za taj astal, pa i tu vino miri
i muški nagon dr'ti;
i mi smo orgij spleli, kad zaklesmo se bludit
intelektom do smrti.

² Silvij Strahimir Kranjčević u pjesmi *Ressurrectio*

³ Lav Tolstoj u svojem *Odricanju*.

Sve pjena, dim i prasak i žubor misli velje
i psovka sve u jedno!
Mi nismo nikad rekli da život znači glupost
i živjet nije vrijedno.

I preko tvoga uma i kujinskih strasti
mi iznismo probleme -
i strpasma i glupost i pijanstvo i poštenje
u socijalne sisteme.

Pa kad ti nikne ono na razigrane usne
što pjeva ignoransu,
a ja ti gipkih uda na svojem svetom udu
zahvatam svaku nijansu -

O zatupljena kćerko iz prnjavorskih sela,
ta ja bih tebe svijo
i dizo u šir halje i s tvojih glupih oč'ju
sve, sve u mah ispijo;

i bratimio s tobom sve, što mi mladost daje,
intelekt što mi pruža...
Da živi život! Život!! U njemu da zaigram
baš rolu selskog muža!

Pa kad taj divni umnik na tvom svetom krilu
potraži sve probleme,
nek mudrost onda klikće i strpa pasju ljubav
u božanske sisteme.

II

I tuda treska čovjek sa nozdrvama u šir,
zagnjurenim u piće
il u dim, što se diže ko svetačka korona
nad nebeštansko biće,

il povrh pora ženskih i lakomnih praznina
i omaštenih kosa...
I tuda treska čovjek o gospodnjemu danu
poraširena nosa.

I dublje dere nosom i tiska ga i tanji
i srče, srče, srče...
pa širi, što mu tijesno. - A novome o danu
tek trbusi se grče.

NOVA PROLJET

I

Laki su koraci vaši na svjetlu pločnika gradskih,
o poli sunčanog dana.
Leprše riječi drobne s brbljavih usana vaših
ko rosa s drhtavih grana.

Posmijesi, posmijesi vječni u vašem igraju oku
ko sunce morskom po vrhu.
Prva je rumen pala na jabučne obraze vaše
ko stid u ljubavnom srhu.

- O noći drhtnut će sapa i klecnut koljenca oba
ko umor radnijeh kosti,
lomit će riječi u grlu, što dah će gušeci vrel
kroz halje u meso bosti.

Nestat će posmijeha vašeg: mirno će površje morsko
u talas srnuti mahom!
Drmat će viorje granjem i kidat sazrelo voće
vitlajuć trnjem i prahom.

Dok tamo ne dođu ruke i neč'ji okrutni zubi
i trbuh velikog Bala...
Lakijem posmijesim vašim i brbljavim usnama vašim
ta moja proljetna šala!

II

Talas vas mladosti nosi u zlato raskoši svijetle,
u dragost mirisne sjene.
Lepirnim letom i šumom drhtat će haljine vaše,
kada vas talasje krene.

Po vama padaju iskre krvi i tananih nerva
s muškijeh blistavih oči...
Nosi vas mladosti talas - pod plaštom sunčanog dana
pogled vas razblude roči.

O tuda podite noškom; čarapa objest joj zakri
i none u crno zavi.
Planut će eter, kad proljet izda'ne požudno sapu
i suknje o tijelo savi.

Šuškat će daleka priča: košuljom ovita tankom
kroz goru pošla je djeva
i tud je prosulo nebo suze i posmijeh i ljubav
i po njoj rosulju lijeva.

Pa kad je do sela došla, košulja o živo meso
zmijski se svija i lijepi...
Po selu mahnito starac od srdžbe lunja i lunja
i plače: što niste slijepi! -

O tuda pođite noškom, gdje zefir u kose srta
i čupa uzlove s čara;
gdje sunce štipajem vrućim po mliječnim lišcima vašim
rumene nabuhli šara;

gdje oči bune se vaše ko lepet golubjih krila
kad bezum po staklu pane...
Starac će grmiti negdje: Prim'te se, djevojke, halja,
kad proljet od srca da'ne!!!

III

Tek se glasa nasmijano - ko da majka čedo zgledi
golušavo gdje se trza
po usnama nešto traži, a ona mu pruža sisu
nasmijana, sretna, brza.

"Dobro jutro" nose vali - oziva se cijela šuma
drhtajući kano strune,
po kojima igra dašak, što ga pire usne neč'je
čeretave, tople, pune.

Dobro jutro od svega srca dragoj masti kosa vaših,
o stvorovi šuška sreće!
Kud pokroči noga vaša jogunasta... sitna... sitna...
neka proljet sipa cvijeće!

Dobro jutro od sveg srca!... Kad se slomi pas vam tanki
i potrese put vam slatka,
elastično... valovito... što se pruža... stište... gnječi...
O pučino, puti glatka!

Dobro jutro od sveg srca! Bog se ozgo smiješi na vas
ko na ptice pod nebesa,
što mu poju besposlicu i bezbrigu i bezumlje,
site leta, site mesa.

A tamo se krive pleća ko da rug se iz njih ceri
i slina se u pest mijesi:
To se sprema jaka smola, kojom će se hvatat ptičad,
sretna ptičad pod nebesi.

IV

Prošlog maja sjedili smo na drvenoj onoj klupi,
gdje je lišće dalo sjenu,
a pod krošnjom dah je plivo, što se s muških vija usti,
kad osjete mladu ženu.

Znaš li one svoje sise, zadahtane tvrde sise,
kad te ovih oko pasa
i šaptao kroza kose, što ih titro majski dašak
u po dana - u po glasa.

Sve sam reko dugo, dugo golicajuć srh ti kožni,
kad istište rujnu rosu.
O čelu sam gledao tvojem plamen krvi uzavrele,
što se s očju tvojih prosu.

A na usne blijeda misa zadrhtala ko na vjetru,
kad se s dušnih dna izvine:
Oblio nas znoj od krvi... prošlog maja... ispod klupe...
na baršunu mahovine.

... Sjećaš li se?... Nova proljet ponijela me k našoj klupi,
po kojoj su sjele sjene:
Oličije novom bojom i nasuše gustim smijehom
sve što bješe uspomene.

A meni se nešto misli nasmijava crnim smijehom
ko kad jesen lišće mota
i pomišljam: bogzna l' ko će da se tvoga hvata pasa,
da te 'nako opet smota...

O ne drhtni! Nije prezir! Negda bijah - znaš me dobro
preko tebe težak i ja,
a sad možda kumpanija, da, i cijela regimenta
nije teška, dok te svija.

O ne drhtni! Jakima se sve do neba himne dižu
i do crne zemlje klanja...
Amo, ženo, na ta prsa! Sunce već nam cjelov šilje
kroz raspukli majskog granja.

V

Savila si gole lakte i na rame tislav glavu
draškajući krv mi usne...
Znaš li cjelov prošle noći, što paljaše sočna lica,
kad se ono napne, zgusne...

U dubine tvojih očju tonuo sam dublje, dublje,
u sve ono bezdni mrke,
gdje se pogna bolja čarom i sramotni cjelov bludom
preko tvoje grudi grke.

Lutao sam kroz bezdani, gdje se surva mnoga suza
i poljubac mnogi vrući...
Gle, i moja tonu ljubav... Pozdravljam te, kćeri bluda,
slomljen, ispit, klicajući.

O svitanju novog dana i dahtanju mladih grudi
ja se krećem polagano.
Sunce nosi kroza cvijeće nevinosti glatke, bijele
lice moje izrovano.

O hoću li naći posmijeh, što se časkom zasja licem
milo, blago, samilosno
ko kad stadoh bijel i nevin prvi puta ispred žene
nudeć cvijeće svoje rosno?

A znao sam bolne grudi i utrobu majke vječne
i sankciju prostitutu,
oglašeno ono meso, što se grči ispod šaka
i nečujno plače s kuta.

O svitanju novog dana i dahtanju mladih grudi
ja se krećem polagano.
Kroz nevinost glatku, bijelu izazovno nosi sunce
lice moje izrovano.

I grohoću moje brazde, a mamurna pohot s očju
pogazit će samilosno -:
Prvi puta ide žena netaknutih, tvrdih sisa
nudeć cvijeće svoje rosno.

U bezdani sve će tonut, tonut lakše, brže, dublje
ko meteor u crnine - - -
Bit ću velik kao prevrat, kad nevrijedni sustav sruši,
- zle savjesti poraskine!!!

VI

Ja slušam prvu pjesmu sa sučanih žica
i gledam nagost putnu.
Ta po njoj panu halja u ime svetog stida
i o meso se skrutnu.

A sada smjeli korak i cjelov ljubavnika
i sa nje halju skinu:
To ide mlada proljet... U nju l' će plinut jadi
ko zamisli u vinu?

Išetah pokraj šapta okopnjelijeh rijeka,
što uho lisno sluša,
a po plećima pada sva raskoš sa visina
iz idealnih duša.

Sa grane letnu ptiče i crkut tople krvi
ponese u visinu:
To ide mlada proljet, što teške zimne halje
sa nebne puti skinu.

A u me teška sapa, kad u plućima svašta:
predaka pergamene,
medalja nešto mojih sa školske, prašne klupe
rad - umne higijene!

To ide nova proljet ko novovjeki heroj,
što presud nogom gazi:
Pod pogaženim plemstvom, što djedovim naslijedih
to živi čovjek plazi.

I diže krik ko luda i psuje sve medalje
i zasluge otaca
i udara u prsa i čupa glupu presud
i sa njom - krvcu baca!

VII

Čisto je nebo ko djetinja sanja,
ko crno ptičijeh oči,
a sunce s dražesti mirisnu blagost
kroz oblak modrine toči.

I sreća plovi... ne... pliva ko žena,
što u šir čini mrtvaca,
a more joj pljuska savita pleća
i na grud njenu se baca.

I sve se pod nebo diže ko balon,
što ćuh ga bojazljiv njiše
i on se izvija, gubi i tone
i u drijem... biva sve tiše...

A mozak ko da se širinom ponije
prosula miso se moja -
Otputih vjeđa sam lego ko kristal
u odsjev nebeskih boja.

A onda... kašnje... nad klimavim stolom
grbim se pero stižući -
i misli se kupe na poziv pastira,
kad valja krenuti kući.

Tad meni bude... da bijaše paša
po samom trnju i kamu -
i izbit od gladi mrcvarim papir
i - trpam bezdanu jamu!

VIII

Pod sunčanom krošnjom - od zlatnijeh grana
ko prašak im zlačani list -
poneso se smiješak što cjelove pruža,
a cjelov i draškav i čist.

I zadrhta atmos, što pelud raznosi
i poljupce baca ko lud
i reko bih: negdje s plamtećeg boštva
talasa se nečija grud.

U zagrljaj leti sve šušlavim letom
i ne znaš već lučiti spol...
... A doći će ljeto... i doći će jesen...
i ženu će odati - bol.

Gle, nešto me trgnu... Sred proljeti ove
ko jesen sam pogno se ja;
i zapinje dah mi ko rđava struna
- ko miso, što nema već sna.

A umor je lomi sve grči i teži,
dok samrt je ostavi već ---
Ni noćišta nema ni kreveta nema,
kuda će skitnica leć!

... A nekad to bješe, kad cjelivah miris,
što neč'ja ga ostavi skut...
i dalje... kad ono u zagrljaj letnuh
ni ne znajuć, što nosi put...

I letnuh i kliknuh - a ljubavnik vrući
o usne mi zadjenu cvijet -
O sve što me savi u poljupcim toplim:
moj ljubavnik - čitavi svijet!

Da... nekad to bješe... u besvijesti svilnoj,
kad ne znaš već lučiti spol...
A došlo je ljeto... i došla je jesen...
i - mene je odala bol.

I kapi sve cure od patničkog znoja
i blijedi mi rumeni cvijet...
Pst... miso se rađa... o poštuje majku...
i pozdrav'te - čitavi svijet.

KRIK

I

Kad sumor ovije nebo velom od cigarskog dima
i zemlju mljaskavo blato,
a lišće smiješi se s grana ko da je zelen mu svijetlu
prelilo sunčano zlato;

kad ptiče priča o suncu i tricam ljubavi svoje
kao zaljubljeno dače -
tad miso zadire prošlost... da imovinu svetu
prosipa, baca, rastače...

... Ležo je mrtav i leden; ozbiljan kao u misli,
a misli teške i mutne.
Položih ruku na čelo: kao da dotakoh kostur
o kom se i meso skrutne.

Umiruć ne vidje popa, što nosi oprost i boga
- o umrije sveto i časno! -
ko da si plamen, što tinja jednijem vodenim mlazom
polio i on se zgasno.

Bje čovjek. Djetetom dođe da znojem zamijesi hljebac,
znojem iz vlastita čela.
Bje čovjek. Satvori djecu i s djece iznese ljude
snagom iz vlastita tijela.

Bje život. Po njemu pade trnje i mirisno cvijeće,
blagoslov i kletva crna.
Bje život. Po njemu dođe očaj i klimava savjest
al nikad, nikada - skvrna.

Pa kad je umiruć lego bolan od stovrsnih rana,
zgođen od životnih zrna,
trebo je doći sveštenik da prašta, sudi i riješi
i - potkraj života skvrna.

Bje borac: čovjek i život - a ovaj cijenjeno pseto
da laje, spava i ždere,
milošću ponije se samo da bude nosilac prvi
lijenosti, gada i vjere.

O umrije sveto i časno. A što su došli na pogreb
pred lijesom lajavci prvi,
to bješe gavransko jato, što pravo ima od vijeka
da dijeli za sebe strvi.

Al ono: gledati živo, gdje svija koljena svoja
i plače, gladno što zgriješi...
Al ono: gledati mrtvo, gdje kima nadutih crijeva
i kara, moli i riješi...

O dosta! Zapinje pero; papir mi ne snaša bijesa,
dok riječ se o grlo kida,
tek s usna lomi se usklik, usklik što plače i psuje:
O stida! Stida i stida!!!

II

Znoj mi jošte lijeva lice i kroz bore crne curi,
a zgrčene u nj'ga kosti.
Na pleća mu kamen pade; ne smrska ga, pa se priča
o božijoj o milosti!

Izrova mu patnja lice i poispi ono ljudskog
od ljepote i slačine:
psovku nosi pod nebesa i grohotom samo kruni
ono svoje podrtine.

Rekoše mu: upropasti ono duše... nemaš srca...
štono riječ ni finese...
a u njega znojne kapi i zgrčene, trudne kosti,
što ga lomi, što ga trese.

I tek negdje povik plane, što zaziva pravdu svetu
i ideju od slobode,
on je prvi i posljednji, što ga lancem okićena
na počinak u čas vode.

I sve ovo grka vijeka, što je pono na plećima,
dok gladom si nabli crijeva -
Prvi borac pred ostricam, dok zakutni heroj s čame
za slobodom - suze lijeva.

I sve ono, što se krsti ko veličje ljudskog uma
i kulture princip prvi,
on jedini još će ponijet, što ga ni kam satro nije
kapljam znoja, kapljam krvi!

Ženij ljudski, što je trgo, kad je da'no s gladi crne
izmiljivši s niskog praha
i ponio svijetlu miso prevratnijem kretom jednim
preko usna braće Graha;

a pa onda, kad je srto u lomača svetom plamu,
giljotinskih sred strahota...
Ženij ljudski vijao se od vjekova u vjekove
na usnama sankilota.

A nije se našo tamo, gdje u miris lete riječi,
gdje finesa poklon čini,
gdje se vije dim cigara kroz dražesne, ljupke rime
velelijepoj domovini.

U bolovim rodi miso interdiktom posvećenu,
van zakonskih crnih packi -
O amo vas, blatni, grubi, s bespravljem na trpkjoj grudi
u zagrljaj dugi, bratski.

Pjevat ćemo u neskladu - ta nesklad nam pjesmu rodi -
i bit ćemo čovjek oni,
što kroči kroz vijekove, a u njega korak svaki
na samrti nekom zvoni.

Veledušno praštat ćemo kao ono preci naši
darujući u pobjedi
pergamene plemićima, kraljevima tek parade,
a svećenstvu - propovijedi!

III

Došo si. Godina dana... Na tebi cvijeće i radost
u ruju mladosti svježe.
Krepak si; punana lica, glatka ko jezero gorsko,
što ni ćuh s gora ne reže.

Na meni oblačne boje i umor pijanog besna,
slomljene, neskladne crte
ko lice besmrtno skepse, kad pred njom sablasti misli
kolo u beskrajnost vrte.

Došo si. Nemaš na licu cjelova tajnijeh noći,
cjelova bluda i krune,
kad život izdere papir, papir od dogma i tinte,
i divlje napolje sune.

Na meni ispitate usne, što pohot u okrug kruži,
... u tebe mlađana seka...
lijepa je kao i ljetno, kad suton lepeće krili,
pa počin u noći čeka.

Došo si. Spavo si čvrsto. U očima čitam ti snove,
snove od dvanaest sati.
Tako si sretan i smiren ko savjest gavanske djece:
što uzme, može da plati.

A ja sam prošle baš noći lego ko snuždeno crijevo
i snivah trgano snove:
da ubih čovjeka negdje i slušah glasove pravde,
gdje mene imenom zove.

Došo si i odmah reko: "Svagdje je dobro i lijepo,
al doma - ljepše i bolje."
Tvoj dom je u prvom katu, gdje čovjek ne mora noću
da gamad hvata i kolje -...

O dijete poskočna kroka, pružoš mi prijatno desnu,
a nisam za nju te pito:
ne mogu podati svoje, o dijete poskočna kroka,
i glupo, lijepo i sito!

IV

Dođi, o trinaestljetna sa stidom mladosti prve,
što plamom tajni plamisa,
i očim' prelijeva veo suza i straha i strasti
u prvo cvjetanje sisa.

Dođi, o trinaestljetna sa dahom slomljenim, vrelim
što s pora ružičan teče
ko da se ishlapi para, kad vodu podgrija oganj,
para što znoji i peče.

Dođi, o trinaestljetna s valovljem nabrekle kože
ko kora napite svrži,
o živo takni me meso i s puti podatnom mojom
i ono savjesti sprži...

Stala si. Trnu ti noga. To bog je podo ti ruku
u slici djevine časti.
Ne mari, što će te dovest pred oltar jednoga dana,
gdje ćeš na koljena pasti.

I tad po nalogu boga u slici dužnosti žene
skinut ćeš haljine nice:
blud će se lijevati mesom i ti ćeš klicati burno:
"Ljubi mi oči i lice!"

Svijat ćeš noge i ruke i grčiti mahnito usne
klecajuć k njegovom tijelu:
s oč'ju će prskati krika kao da umire duša:
"Ljubi me golu i cijelu!"

A on će sklopiti oči - dolično zakonskog druga
i kakog u miru suca -
tužno ovješeno o zid ko rđava, starinska puška,
što neće više da puca...

Dođi, o trinaestljetna, pruži mi ručicu svoju,
ja ću te povesti dalje,
gdje cjelov priča o časti ko da je slučajni vjetrić,
što diže pod nebo halje.

Tu nema dužnosti žene: ona je ostala dolje
- halja što u salon vodi -
Dođi, o trinaestljetna, gdje ljubav ne kroji svita
ko glupi kicoš - po modi...

--- A sada odvrni glavu i ne slušaj priču mi rujnu,
što mom se otima peru;
podnijet će dreku joj smisla tek grohot olujnog mora,
što lomi nadu i vjeru.

Zakon sam pljučkati nakan, dok gledam njeg'vom o čelu
ispite, beskrvne strvi,
što prah im udavi dušu, a glupost zasjede mozak
da budu zaslugom prvi.

Ne mogu stupiti u red, gdje laju paradna pseta:
pjesnici groša i boga;
gdje nevinost vjenčaju vijencem ko da je bojovnik došo
krvavih, umornih noga;

id'jote gdje kriju lica maskom od naslova umnih
ko šminkom stara kokota;
gdje dižu hramove onom, što bješe od vijeka - ništa,
dok glad se kroz živo mota.

O sva ta tegleća marva, što smrad joj parfim polijeva
ko glupost rimovne pjesme -
Dođi, o trinaestljetna! Žigom ću skvrne te tresnut,
kad vele: Ne sme se! Ne sme!

[POST SCRIPTUM]

P. S. Ne pjevah oči djevojke
kad mlad je momak sretne:
Ja nisam pjesnik ljubavi
ni mirisne ni cvjetne.

Ne pjevah prošlost naroda,
ni kraljeve ni bane:
Ja nisam pseto biblijsko,
što liže Jobu rane.

Ne pjevah sreću djetinju
i rasplode filistra:
Ja nisam tamnjan presvijetlih
božanstva i ministra.

Ne pjevah suzu sućuti
rad pjanstva starog Noja:
Ja nisam truba tuposti
i kršćanskih heroja.

Ne pjevah sjetu skrofule
kroz poklon birokrata:
Ja nisam borac bijednika
sa okna prvog kata.

Naidoh svagdje - ko na gad -
na lice časno glupo...
Kad glupost vrijeđa ljudski stid
i pljusko bih i lupo...

Kad tamo - rukom po staklu
svim svojim tresnuh bijesom:
Promaših!... Rukom curi krv
i staklo živim mesom...

I kletva grdna, prostačka
sve pjesme od tad piše:
Psovača tek sam pjesnik ja
i zasad - ništa više!

KNJIGA DRUGA

POEZIJA

I

Kroza zastor mast se cijedi ko sa smokva mast slačine
pod raskošjem bujnog neba, po kome se priča lijeva,
zalutala iz pjesama ljiljana i cedrovine,
kijem Salamun knjigu kiti, kad Judejku kroz noć pjeva.

Duša dršće: tajna psovka crne ploče Mojsijine,
zakonika ropske marve pod ravnanjem svetog Zijeva,
što se valja iz visina s crne ruke Jehovine
ko jesenska, duga kiša, bez gromova, bez ogrijeva.

Duša dršće: to je priča zašaptala sa nebesa,
u bojama što se mijese u Gomori, na istoči,
kad se miješa karmin krvi, crno kosa, bijelo mesa.

Duša dršće ko da akord jedna tanka struna toči,
navinuta, ištipana, strašću, prsti izbijena:
bješe riječ što se proli klikćuć u šir: Žena! Žena!

II

I svlači je žedan tajni, što se njenom grudi gone
i lutaju njenom kožom ko da plove usred vira
i gube se časkom brzim ko da dublje nekud rone:
kao pjena iskra rujnih kroza staklo od putira.

U nju cijelu kao miso u beskrajnu prošlost tone
i iglicam svoje krvi njene tajne drhtav dira,
a ona se vidje gola i bacaka bijele none
i što dalje - ljuće, slađe... sve je veća, sve je šira...

Prošlost to je cijela došla i bez svijesti i bez sluti,
prošlost oca, djeda, bake, što se živog sina hvata
da se nosi kroza svijet sa zanosom od kreljuti.

I bez svijesti i bez sluti on je veže oko vrata
ni ne znajuć što ga vije, što ga tište, što ga mota:
da l' će niknut svijetli ženij ili crni idijota.

NOĆ

I

Još zadnji plamsaj umrloga dana
o rub oblaka bljedolik se tmuri
ko tužna, gola čempresova grana
u zimski suton pepeljasto-suri.

A tamo, dublje, s onih mrkih strana
ko da to sablast paučasta zuri,
što proždrijela je zadnji plamsaj dana
i šupa oka sad se gruba guri.

Tek kadšto blijesak kroza nju zablista
ko slomljen usklik osamljenog Bruna
kad prsnu u dim rad propetog Hrista;

il prospe tračak poljubljena Luna
ko da se vinu iz oblačnih grudi,
gdje bješe pošla da sodomski bludi.

I sva je blijeda ko da stida nema,
ko djeva, što se na razblude baci,
u kojoj tajna u umoru drijema
i škrgut kosti u zgrčenoj šaci.

I virka, ide... pričajući svjema
i rašta su joj povenući traci
i rašta u nje već ni stida nema
i rašta su joj zaklećali kraci.

To bješe orgij, što ga sablast splete
u crni cjelov na ležište zračno,
što muklom psovkom tek gromovi svete;

jer oskvrnuto ležište je bračno,
gdje oblak Lunu na spavanje snubi
i uspavanu prevarno izljubi.

A sada ide osvetnik s nebesi
i zviždi s bičma u pestima čvrsti'
da baci osud na velikim grijesi
i krvnom kazni grešnike prekrsti.

I vija lelek ko da plaću bijesi
i samu Lunu mota ljutim prsti,
a grdna avet u bijegu se kesi
i psuje onog, što kandžijom krsti.

Tek Luna dršće srebrena od suze
u sjetnoj boli prevarene žene
i čistim nebom pokajnički puze.

A tu... na zemlji... dvije idu sjene
u vedroj noći, što je srebro zali...
i Luna vidje - gdje su pod hrast pali.

II

Još luči gore kroz nebeska stakla:
to mislioci pokraj knjige sjede
i pišu raspre vrh prošloga pakla
i s mozga bujnog krupne kapi cijede.

Sve drugo šuti - ko da smrt je takla
i dala svrhu dugovjeke bijede:
a mislioci sjede iza stakla
i nesklad vječni u sisteme rede.

Tek tu se pjesma šturaka talasa,
i žablji kor se pod nebesa diže
ko gusti tamnjan u čast gorostasa.

I njina pjesma vaselenu liže,
jedina, sama sa nizina svijeta,
dok neko vječnost riješi i goneta.

A tamo dolje tresu se kreveca
i taru uda i sljepljuju usti
i guše vapaj pustinjaka sveca
u cjelov jedan raskošni i gusti.

I sve se gubi, zamire i kleca
i usna usnu ko ne sme da pusti
i sve se jače drmaju kreveca
i sve se dublje upijaju usti.

O slava svakom, ko u noći bdije,
ko ima miso, što za vječnost pati,
ko plamom mozga čovječanstvo bije!

O slava svakom, ko se bludom blati,
ko ima ljubav da za vječnost lijeva,
ko plamom krvi čovještvo ogrijeva!

A kada plane istok u ekstazi
i svojim krikom razdere crninu
i svijetlim stihom po nebesim plazi
ko da se mozak okupo u vinu -

u blatu negdje ljudska bijeda gazi,
a u njoj krvca, što od truda stinu,
ko da su po njoj za'ujali mrazi,
ko kletva da joj srcem nokat rinu:

To glad se grči, što je noću luto,
dok tajnu bitka veleumlje traži,
a on je tuda zemlju rovo kruto;

i dok su vječnost stvarali od draži,
on grdnu psovku rađao je s muke
i glodo kosti sa nemoćne ruke.

LJETI

Pod tvojijem krepkim stiskom ovo nam se duše žari
i mamurno gaca trudna i besan je trudnu goni
pa nek nojca zastre nebo i neka se svemir gari
neće usnut u tišini zagrijani milioni.

To je nojca, što je pala kano oblak po sahari,
a pijesak se puši svedno i s poljupca sramež roni:
pod tvojijem krepkim stiskom cijeli svijet se znojem vari
ko ljubavni strasni cjelov na izbitoj Dezdemoni.

I da spržiš ovo daha, ovo svijesti u svom žaru,
zadovoljno ko martiri izgorjet će naše duše
klicajući svome bogu vaselene na oltaru.

Kao ono crni prsti kada vjernu ženu guše,
Dezdemona "ljubim" klikće kroz bljedilo smrtne strave -
ponajžešće jer Oteli onda ljube, kada dave!

MISLI

I

Ja tebi pjevam, jer si ti sloboda,
što krilim svetost od nebesa bije;
ko smjeli oro da ti srce poda,
kad carskim letom svoja čuvstva vije.

Ja tebi pjevam, jer si ti sloboda,
što bludnu raskoš čistim nebom lije:
ko da se ono ispisala oda
na modri papir od kreljuti dvije.

O sama ti ko sunce nad oblaci,
što sipa zanos i gomile buši
i nosi svjetlo u rasipnoj šaci

i stvara vjere i božanstva ruši.
O sama ti ko klicaj vasselene,
ko u trijumfu kad se sunce krene.

II

Od kolijevke jer život naš do groba
tek vuče kola teških zakonika
i savija se poput vječnog roba
pod sramnom knutom glupog redarnika.

I poput onog iscrvljenog Joba,
što guba svrnu sa čovječjeg lika,
on klikće svedno do mračnoga groba
u slavu boga podlog osvetnika.

I ko bolesnik sve se zavarava,
kad s pluća krvca u komade sune
da to se luda s njime poigrava.

A u njem pluće svakim danom trune
i s lude šale - zora mu omrknu:
ko rob poživje - pa ko ropče crknu!

III

Ti jedina! - dok život crkve diže
i sakramente povrh ljudi baca;
ti jedina, što snesu boga niže
i upre prstom na trulog mrtvacu.

I dok se ruka veličanstva liže
kroz špalir cijevi, sablja i oštraca,
tvoj let se nosi i nad prijesto siže
i čupa jezik svinutih podlaca.

Ti jedina, što sruši sva božanstva
i razotkri im avetnu prazninu;
ti jedina, što pljusnu veličanstva.

I s ruševina ti se opet vinu
i raskoš cijelu duša ti istrese,
kad samu sebe na prijesto ponese.

IV

O sama ti, dok život puške peri
na Kajna svakog, što se svijetom valja;
o sama ti, dok život porug ceri
na Magdu svaku, što se bludom kalja.

O sama ti, što pravom mjerom mjeri
i vaga tijela ogola, bez halja
i ništa ljudsko ne donosi vjeri
u grozni pohot njenih crnih ralja.

Ti jedina, što oproštenje baci
ko sunce zanos na ledeno polje,
kad ljubiti zemlju podoše mu traci.

Ti jedina ko mladost krepke volje,
potentna vječno i poletu strasti,
o vratu što ćeš svakoj ženi pasti!

BLUD DUŠE

I

Pružam ti papir, titrava sanjo u ženskoj sviti!
Tvoji su zubi bijeli ko cvijeće na majskoj kiti,
a usne kao dozrele trešnje, što sunce prži;
kose ko zlato ranoga dana na rosnoj svrži;
tvoje su oči ko nebo noćno sitnijeh zvijezda -
ko ptiče drobno bludeća leta, zgažena gnijezda.

Pružam ti papir, sutonska noto u oku sanje!
Stupi de bliže. Ne boj se ništa. Svjetlo je danje.
A moj se kostur zgrčio mučno ko pjani besan,
ko nesklad, što je rodio prevrat, miso i pjesan.
I tu sam stao kriveći usne ko zločin prvi,
ko jarcu, što su sreli se nekoč na uskoj brvi.

Stupi de bliže ptičjim krokom na moje prsi;
đavolji neki orkestar u nj'ma akorde mrsi
ko da se koti s ozebe kišne u njima azma
il ko da kapa napolje mukom ex-protoplazma.
I izvih grudi ko Samson Silni spaljenih krila,
kad kriknu glasom groma i srdžbe: Dali-Dali-la!!

Stupi de bliže do moga stola. Čitaj i ćuti.
Na papir bacih krvave note vascijele puti,
po kojoj tresnu sveljudski igrač mahnilo - bijesno,
kad srcu njeg'vom postane mučno, teško i tijesno.
I prsnu u šir ko da je vulkan prosuo nemir,
ko Adam ono, kada je pao bujmeći svemir.

Tamo to bješe, gdje bič je piso kroniku dneva,
a dreka s šiba bijaše pjesma, što narod pjeva;
gdje orgij pasji na ženskom krilu bludom se zvaše,
dok tamo svetac cjelovom mira rješava snaše.
A div se samo pomaknu lako, rastegne kosti
i strese gamad psujući grdno - bog da mu prosti! -

Tamo to bješe, gdje tinja plamen gažena mnoštva,
a ono sluša daleki stupaj Velikog boštva,
što uvis stremi ko bludna Venus draškavih prsti
i suzom sjajnom s vijeka u vijek čovječstvo krsti.
Suza je njena ko sunce ljetno, kad hrbat pali,
a žena kleca i padši trudna krilo razgali.

Tamo to bješe, gdje val za valom mozgova srta,
lubanja leži ko krhka barka razbita, strta,
a munja lomi svjetlo nebesim i himne sklada
nad ljudstvom onim smrskane barke, glada i rada.
Ropski je uzdah veslao veslim tišten i stovjek
i prsnu barka i morem plovi slobodni čovjek.

Tamo to bješe, gdje prosuh cjelov razblude divlje,
gdje nagon kriknu rastućim bijesom življe i življe:
Na mojim usnam čovještvo cijelo ko ljupko ime
ljubavi prve, prvijeh dana i prve rime.
Pod mojim prsim čovještvo cijelo ko ljubav sveta,
zadnjih noći, zadnjih rima, ocvalog cijeta.

II

Amo te, ženo jeftinog smijeha i skupog plača,
s haljinom trulom, što vjetar snese ljudskog sred drača;
umor je zadro pospane crte na tvome oku,
a muški prsti modrice tupe na tvome boku;
na tvome mesu svi smo mi pošli koracim grubi'
i naše stope pričat će svijetu, kako se - ljubi.

A tu je stala djevojka laka ko miris cvijeta;
bijele joj halje ko kada sanju ovije sjeta;
ko zapad ljetni lice joj gori, gori i gori,
plave joj kose ko vedro nebo o majskoj zori;
a svetim stidom mota se cijela - grudi i uda -
ko da je prorok iznio svijetu - savjesti bluda!

Stupi de, ženo patničkog mesa i kosti kruti',
do svetog stida mirisne jedne, nevine puti;
iz tvog oka proročki pogled na nju će teći
- o ti, što ponije zakonik društva na svojim pleći' -
i taj će pogled krvavim slovima pisati riječi:
Savjest sam svetih, što lomeć pokoj dreći i - dreći!

A ja ću onda naći u dronjcima savita pleća:
čo'eka, što je klonuo negdje ko gladna vreća,
što zub vremena rupe joj ruje, prazni i toči
ko da su ono nečije šupe, ispitate oči,
a ona sve se svija i kleca i čudno mrsti
ko psujući prošlost, kad su je pleli nesretni prsti.

I ponijet ću je ko Pilat Hrista u raskoš halja,
gdje laki posmijeh čarobnog svjetla kosam se valja;
u drhtaj šala silosti neke, u blagu sjenu,
u dimnu maglu, u miris masti i vinsku pjenu:

tamo gdje sreća otkriva grudi i nijemo zove
kicoške misli da po njoj blude, kote se, plove.

I bacit ću je natrulu, blatnu na njenom stolu:
bijedu ću unijet onoga dana golu i - golu.
U nje su rane duge u beskraj, rane što gnjiju,
i zadah u njih ko raspad tijela, kad duše mriju.
O nema, nema kolonjske vode za nježne ćuti,
kad u nos prsne trulež i raspad strvine puti!

Proročka himno! Strvinu nosim na njenom stolu,
od vijeka staru, zderanih halja, golu i golu;
pod nos je turam objesnim krikom mozgova sviju,
što pitak misli iz jedne čaše bezdane piju:
O gladni svijete, tvoja je savjest svijetla i čista
ko raskoš sitih, što svilom draška i zlatom blista.

A vaša; siti - uprite pogled na trulu vreću! -
Zakleh se tri put jednijem kretom razbit vam sreću... -
i dugo lunjah i skladah pjesme i lutah svudi
ko duša jedna svijetla i sama što u noć bludi
- I tu je nađoh trulu od gada, crnju od tmice
pa sad je lijepim o čelo vaše - smradeć vam lice!

III

Kroz drhat svjetla gledah te jednoč lijepu i čistu
ko da sam oči kliznuo lako niz mramor-bistu.
O sva si bila ko glatkog neba ljubezni dašak,
ko leptir, kada šarolik pospe na ruci prašak.
O sva si bila ko skladni himnus, što u noć prši,
ko akord štono s nevida dođe, u nevid svrši.

I sve se čini da ono luna na nebu suzi
i cijela noć je dijete u crnom, dražest u tuzi,
a one suze plaze nebesim ko srebro pjene,
ko sjeta da je poljubac tisla na dječje zjene,
tek smiješak piri ko zefir sanja i sve je lijepo
ko ženske puti slijevanje boja - krvca i mlijeko.

Lijepa i čista. I blude oči i tihne duša:
usnula djeva, što mušku lasku kroz kose sluša,
i sve se šire usnice njene i smijeh je hvata
ko da si prstom tako se lako njenoga vrata
i onda bliže... pružio usne na njeno čelo,
slijepio čvrsto, čvrsto i čvrsto - rumen na bijelo.

Kroz drhat svjetla ja sam te gledao -... davno je bilo...
i mislim sada: bijaše ono prazno i milo
i sve ko pustoš spomen me hvata glupa i blijeda
ko dan Svih Svetih, Božić i Uskrs i Čista Srijeda,
ko klicaj mnoštva, kada se glava krunjena kaže,
ko sa tribine kada govornik zanosno laže.

Ne rekoh... eto... Vrijeme je trglo i probi kranij
i njegov zrna ko demon bajki u dušu rani
i tu je stalo teško i tupo mozga posrijedi
i sve miline nevinih ljeta tišti i cijedi
ko s čira da mi istište gnjilež ljuto stištući
ne mareć, što sam reko u boli: i sam će - pući.

I od tog časa ponije me kreljut ko nagon živo,
gdje blatni krčmar gojan od kletva prodaje pivo,
a pijanac srta ljubeći zemlju žarče i niže
i grki grohot dimljivi atmos ko baklja liže.
Ko pjane misli u crnoj glavi ljudstvo se mota:
nakazna hropti zgažena pod stô pusta Ljepota.

Da, to su oni, što ludost bujmi nokti' i zubi'
i nešto pecka u mrku ruku: ubi i ubi...
i razvrat sikti na krvcu s oči i prska mamen
pa ko u priči rumeno srce postaje kamen...
i sve se žari ko treskaj misli, ko snovi glada:
orkestar jedan noći i vatre - orkestar Hada.

A moja duša zanosom bludnim mota se cijela
pred jednim boštvom triju oblika... U grč bordela
i dalje tamo... u manikomij, u avet šala...
i dalje... dalje... u miris krasta sred hospitala...
Oh! gdje se nesklad zlogukim boram vjenča i mota:
nakazna hropti zgažena pod stô pusta Ljepota.

IV

Odlazi, ženo raskošnih grudi i dugih halja,
i usnama onim ljubavi prošle blijedih medalja.
Ljubiti tebe zakon je reko s vjerom u slozi
i svak će da'nut javno, bez stida diveć se nozi
i slikar još će prenijet na platno bijele joj none
ko topli baršun sunčanih dneva ljetne sezone.

Tvoje su oči čiste i jasne - čitam im smiso -
veliki pjesnik najljepše pjesme njima je piso.
U njima sjaji žuborak usni u punoj snagi,
što kroz trg ide pjevajuć sitno: "ljubi me, dragi" -

a sakramenat sveti mu svrhu u božjem slovu
navlaćeć uvijek na staro truplo haljinu novu.

O tvoj je smiješak, što ljubak sjeća na dječju dreku;
on je ko glasi Zolinog boga⁴, što mliječno teku.
I sve se čini... doći će, doći njijanje ono
s pjesamcom dugom ko zimnja večer, ko posno zvono,
gdje sreća leti po toploj sobi uoko svijeće
ko lepir zlatni, kada je pošo cjelivat cvijeće.

Gle, smijeh me napa mutan i blatan, što um tek bistri
ko da sam reko: djecu će radat dobri filistri,
publika ona *Sirotnih djeva* i *Mušketira*⁵,
nedjeljne šetnje, benavih Gustla, šunke i mira,
što ima račun pošten i vrijedan dolične cijene:
"Nekad sam eto kupovo ženu, pa žena - mene..."

Odlazi u kraj. Tako si hladna. Ko cjelov krune,
ko svjetlo u noć beskrvne jedne, daleke lune.
Jer... tu... u meni... slušaj i idi... đavo se ceri...
i mislim eto... na šapat krvi od tvoje kćeri.
Negdje je pjevah ko trinajstljetnu, ko cvjetaj sisa
i divlju pjesmu na plahi papir pero ispisa.

U nje su oči dublje od noći, ko dna pučine,
crnje od crnog, abisnog neba, ko bezdan tmine,
ko upit onog posljednjeg diva na svjetskom odru,
ko da si zadro beskrajne oči u krošnju modru.
One su kao kreljuti sumnje u bit svemira,
što zakon brani i vjera časti i - zločin dira.

I ne smijem eto stupiti u svijet u čvrstom kroku,
vodat joj tijelo krepkijem stiskom o svome boku.
A sve me zove suluda bezdan više i dublje
i sve mi gori užaren mozak od plamne zublje
i znam da strše na mene zubi pseta čuvara
e pero eto... završni drečaj na papir šara.

Ljubljah je uvijek. Ljubljah od vijeka i u smrt blisku,
u jednom mrkom, muklom i gluhom beznadnom vrisku.
I znam da ljubav razdire savjest - i neću mira
i drska miso ko zločin srta i Ono dira...
Ja eto rekoh... i sve me nešto lomi i bije
i ljuće svijam na svoje grudi ljutice zmije.

⁴ Zolin bog: Fecondité.

⁵ *Mušketira tri*, roman Dumasov, najmilije štivo švelja, starih parta i komija u kući ko *Sirotna djevojka* na pozornici.

POD BIJELIM, LJETNIM NEBOM

Pozdrav od crnijeh slova nosim ti, kopreno bijela,
što si na svetu modrinu pala u sjeti i tuzi;
smrskala jednijem mahom toplu i raskošnu pjesmu,
što poju šume i luzi.

Lutaš ko zloguki galeb, što gnijezdo ostavi negdje
proklinjujuć vlastitu kuću, majku i djecu i ženu,
tek letom sipljući zanos nad morem strasti i srdžbe,
kad baca kroz vrlet pjenu.

Ljeto je kročilo milo korakom ogromnog sunca
kao da ljubav u vatri baca u poljupcim cvijeće,
rumeno kao nebesa, kad zora raskrije krilo
i gola u selo kreće.

I lupka prstima svojim o kapke usnulih kuća
i vjeđe objiesno draška i čupka dražesno kose,
gdje mladost sniva o smijehu, što usne karminom boja,
kad hvata curice bose.

I budi tananim grlom ko crkvut poletne ptice
il cilik napetih žica il *trillo* ženskog soprana
i diže nestašno suknje i baca nožice sitne
i trese rosulju s grana.

A ono mladosti svježe tare si krmelji s oči
i sokom u polje leti, nagolo, sretno i ludo,
kao kad Branko⁶ u proljet snijegom od ženskih grudi
mlad bi se grudo i grudo.

... Ljeto je kročilo milo i onda - nešto ga zbuni,
nešto što proklinje sreću, jer nikad ne vidje sreće;
nešto što s ljubavi svoje u vatri poljupce baca
i - prži nevino cvijeće.

Došlo je kao i zima, kad ljeto busijski napa
i halju cvijeća i ploda cijelu mu skine i zdere
grohoćuć nečujnim smijehom kroz ono stisnutih zubi
na odar nade i vjere...

Pozdrav od crnijeh slova nosim ti, kopreno bijela,
štono si ledenim dahom smrskala toplo i sretno.
Shvaćam ti podmuklu zlobu, što si o haljinu svoju
ovila tužno i sjetno.

⁶ Branko Radičević

KAD IZMIČE LJETO

I

Pepeo krije nebesa plavetna, bludna i masna,
pod plahtom gustom i tvrdom sunce im raskoš ispija:
dok tamo žarkom o stisku truni se maglica strasna,
za ovim zastorom nujnim turobnost uda nam svija.

Ljubav i cvijeće i cjelov! Ljubav i draga i lasna!
Ljubav od smirne i sjaja! Ljubav od vitkijeh šija!
Ljubav od bistrijeh oči, naivna, glupa i jasna!
Ljubav što poput zefira prazno i milo ćarlija -

Ode. Tamo je traž' te u kakoj vezenoj knjizi,
što izlog resi ko djeva nevina, čista i sama,
knjižaru kao i ocu na teret, muku i brizi.

Mržnja se spušta i spušta... nevidno, tiho ko tama
i onda... kašnje... kad planu i na nas nebeske luči,
sušit će ogromnu boru od kiše, leda i - žuči.

II

To ide, ide u dahu - ko ono život kad niče
iz svakog trzaja zemlje, iz struja zračnijeh žilja,
iz grlca ptice i šturka, iz baršun' škripljive priče,
što veze riječi od ruža, grožđa i trešnje i smilja.

To ide, ide i ide - nit grmi, šumi il viče,
tek dahom razmeta čula, u dušu svemira cilja
i jednim uzdahom bljednu i lišće, čovjek i ptice,
a mašta ciničnog mozga strši ko kosturna zbilja.

Lišće tek ojače drhtnu i s groze zelen mu svenu:
sušica šušti u parku ko nekad titrave halje
i svako gleda u oku sve dublju, pospanu mrenu.

A čovjek možda će pljunut i odmah krenuti dalje
htijući odati prezir, kad prezret ne može veće:
u onoj pljuvački ruga bijaše krvi moleće!!

III

Al jednoč valjat će svršit i ruku pružiti Smrti
i crve pitati mesom, što život baci u smeće
i zadnjim platiti grošom lopatu, što će da prti
na suhar žiça i misli krstove, zemlju i cvijeće.

Bakalar svega i svega, što netko okrutan vrti
i na njeg udarce tupe od daska ledenih meće
i škropi neslanom vodom i psalmom glinastim dr'ti:
jestivo smekšavši tvrdo na groblje Hristovo skreće.

Psujmo, dok žive nam glave; psujmo, dok jezici žive,
dok suhar kao bakalar ne daše mrtvačkoj kući,
da sluge etične Smrti nad nama batine krive!

Na smrtnom ležištu psujmo, pa Vjera neće ni ući:
mrijet ćemo sami ko pseto - grobište prokleta ljeha! -
psujući prolaznost bitka: psujući prolaznost grijeha!!!

ROMAN

1

Zovnuh te pjesmom od ružâ i reko: budi mi žena!
Prostrijelit ću ćilime zlatne od praška mendulje cvijeća;
i ležaj savit ću tebi, ležaj od ljubičnog sijena
u hladu proljetne noći, u hladu majskog drveća.

O dođi! - zovnuh i gledah u more tvojijeh zjena,
o dođi! - zovnuh i gledah, kako te zastire sreća
i kako s neba i zemlje izniče sutonska sjena
i biva kao tonuće sve šira, mrkija, veća.

Podošmo besvijesnim krokom ko grijeh, kad u pako pada
i davu jabuke slatke baca u Evine usti,
a ona se šećerom maže i maštom djevice nada.

I nisi kliknuti znala: "pusti me, satano,пусти!"
kad bludom planu od krvi - o zbogom, nevini stide! -
jer svrbež ulih u dušu - *o musci, o cantaride!* -

2

Pjesma je puzala moja u mekom, gibljivom kasu,
gdje nam je pasti od truda, gdje nam je suđeno leći:
... Drhtaj u kretnjama tvojim, drhtaj u tvojem glasu,
raspojas u tvojoj kosi, histerija u tvojim pleći';

Slomljenost u tvome boku, slomljenost u tvome stasu;
pucaj na sisama tvojim i toplo usjane peći;
ridaj na usnama tvojim ko da ih zimica rasu,
u oku abis i propad, gdje će se gromovi sjeći.

A grč u napetom stegnu: grčevi umornog mesa,
izazov prokšeni, ludi objesno none ti vija,
s kojega slinasto grlo zbudjenu sapu istresa.

Voluptas tobom se draška, a pregib lomi i svija,
ko traci sunca u magli u svojoj motaš se sviti:
nemoć u rukama tvojim i - ti si moja, o Kitty.

3

Sami, daleko od svijeta - sami u planinskoj spili,
gdje sige stoljetne strše i mrak ih vlage omata,
tek golub katkad zagukne i o hrid lepetne krili,
i ode sušiti perje o plamen sunčanog zlata.

Sami, daleko od svijeta, u jednoj sablasnoj vili,
zatrpav hridinam gluhim avlijska, kamena vrata -
sami, daleko od svijeta, sami u planinskoj spili,
zauzlav stravično ruke ko gvožđe okolo vrata.

I ljudi ne smiju ući. Maštamo svetište tudi
ljubavi, sreće, slobode - slobode, ljubavi, sreće,
gdje neće nikada ući podlaci imenom - ljudi.

Tek val će nositi raskoš - sunce i lunu i cvijeće
kroz otvor onaj maleni, na koji nebo nalijeta
i šapta: sretna o djeco... daleko, daleko svijeta.

4

A onog goluba tamo, sjećaš se goluba, kaži?
Gukanjem šapto ti svašta. Arturom ti si ga zvala.
Zašto si sklopila vjeđe, kad posuh cjelovom draži,
što si ih donijela meni i mojim usnama dala?

O prozreh! Prepast ih sklopi: u njima plovljahu laži
pljuskajuć trepavke guste ko more nabore žala.
O prozreh, nevjerna ženo, o prozreh posmijeh ti vraži
i reci, zašto si onog gukanjem Arturom zvala?

O preljub! Preljub! O gade! Na licu packe sramote.
Packe! Fuj! Kaljave packe. O gade! Prevarna ženo!
Gle, jedan zamahaj štapa i tvojeg Artura ote.

Ko daska mrtav je pao: eno ti ljubavnik, eno:
mi ćemo živjeti odsad ko kletva, tuga i bolja
vukući prokleti bitak, dok bude njegova volja.

5

Ljubomor vidim na usni. Zavidaš ljubici, je li?
Treći već ovo danak na mojim prsima leži.
Lijepa je, makar su brzo i prašci njezini sveli,
al, veliš, nekada bjehu i oni zlatni i svježi.

Kunem se, ne krenuh vjerom; kunem se na život cijeli!
Ovo je crna podlost, što s usna krivih ti reži -
Ovo je gadna mržnja, što lica rumena bijeli -
Sumnjaš? A bludnice! Gade! Odlazi! Odlazi! Bježi!

Noktima zadrije u meso - o pusti, divlja pantero -
evo ti! - drži i ne daj! Krvca ti oblila sise,
surka je pukla o srijedi; jači sam: ja sam je zdero.

Na meni krvave kapi iz obih obraza vise;
ne marim - jači sam ipak - pala si poda mnom nice,
vraćam ti panterku ljubav na bludno, prevarno lice.

6

O grozo! Maštasma tada - sjećaš se maštovnih boja,
što s naših vrcahu oč'ju, samoćom opiti oba,
kad šaptah s nebeskim smiješkom uz pratnju šumećih hvoja:
Sloboda, sreća i ljubav... i ljubav, sreća... do groba.

Prokletstvo! Mrzim te, Kitty, jer lijepost mrska je tvoja,
pa prošla uz moju mržnju vlažna od suza ko N'joba.
Sve si mi srušila slike od onih maštovnih boja:
Mržnjom se grlimo sada - do vijeka, prokleti oba.

De pođi, rekoh ti kadgod i ti mi "pođi" odvrnu,
a uveče bijasmo opet ko sjena jedno uz drugo
bacajuć krijeseće oči u nojcu ubitu, crnu.

Ko pjanac, što je od špire postao nitkov i rugo,
a on je grdi i - pije i daje cipele šupe
i krevet, dokle se usnut može sred traljave klupe.

7

I opet spominješ mrtvog Artura po treći puta.
Smlavih ga mahnit od strasti, a veliš, nevina smlavi'.
Ubih ga ljubeći tebe: ljubomir bijaše ljuta,
što štapom tresnu i kresnu po njegovoj dražesnoj glavi.

A nijesi l' hvalila glase, što s njeg'vog drhtahu guta
drmajuć prokšeno svitam po rosnoj, zelenoj travi?
Sad reci, zašto se bluza od tvojeg raspukla skuta
i reci, nijesi l' ti ona, što njega mladena smlavi?

Ubica nijesam i ne bjeħ, jer ona bješe ubica,
što pribi razbludne oči o perje golubljeg grla,
a preljub besvijesno puznu u ruju njenoga lica.

Jest, ona, što je u misli i onu ljubicu strla
i savjest moju i svoju u rilce stršenu rinu
i kazni nekriva mene: zloincem postah u vinu!

8

Sad zbogom, dođosmo k meti. - Kako to grize i peče,
kako nas gazi i lomi i pljuska, lema i bije:
mi smo ko mesnata masa sred jedne ogromne sječe;
mi smo ko kosturna suhar, kad tresnu hridine dvije.

O grižnjo! Savjesti! Smrade! Rad tebe krvca isteče
i žuč nam umjesto krvi u žile nabrekle slije:
Grizemo zavidni sebe, kad pane ljubavno veče,
a onda vidamo rane, kad sunce himnuse vije.

Baš tako. Krivnja je tvoja i proklet neka je časak,
kad svezah život uz tebe užetom nevidne snage,
bludnice, što proda sebe za pusti golublji glasak.
Vraćáš mi spominjuć ljub u njene laticе drage?
Bješe mi, kunem se, druga i ništa, razumi', više!
"Ubica!!" ... Ne viči tako... o Kitty, tiše... o tiše...

9

Utihni, nervozna sapo, utihni, lišće i granje:
ja želim usnuti jednom ko dijete, ptica i djeva.
Dodite sanljivim letom, pričice, basne i sanje,
da usnem kao čedance, kad nad njim dadilja pjeva.

Zaludu! Škripi sve ljuće, sve bješnje, grče i tanje,
u mojem usjanom mozgu grmi i tutnji i sijeja:
Sad savjest plodove svoje srpovim truni i žanje,
a ludost na njenom mjestu kablove iglica lijeva.

Zderah ti šminku od platna: sad sise strše ti nage -
O crkni, laži i zlobo, pa klekni, kaj se i moli:
isprat ću jednijem kretom i packe, mrlje i ljage.

O ženo, eto smo, gledaj, ko naši pradjedi goli,
kad glas se Edenom prosu: Adame, Adame, gdje si?
Ja sam te ubio, Kitty, bila si i više - nijesi.

10

Legla je mrtva za uvijek do mojih nemoćnih nogu
i ja sam sumrtvo oko na njeno spustio tijelo.
Ja više ljubiti ne znam, ni mrzit više ne mogu:
nad njenom ovo je smrti jedino moje opijelo.

Ko ono nevine duše, što poše služiti bogu
mnijući: samostan daje sve sretno, umirno, bijelo;
svlačimo čovječje halje pa na se vansvjetsku togu -
Al među zidinam onim čovještvo bijaše cijelo.

Podosmo zajedno tako, maštajuć dragu slobodu,
a roblje bijasmo sebi - maštajuć ljubavnu sreću
postasmo mržnja i kletva u kratkom, patničkom hodu.

O zbogom, nesretna Kitty! Palim ti idejnu svijeću:
U nam sve živi i gine: u svijetu ko u samoći;
što tamo bijaše "život" - tu sablast misli i noći.

U MRAKU

Kad mrkne nebo, po kome se piše
od zlata pjesma sa zlatnimi slovi:
ko rujni zapad iza ljetne kiše.

il mladog momka zagrijani snovi:
to sunce pjesmu na hartiju snese,
gdje cjelov cjelov u objesti lovi,

gdje zanos krvi pune usne trese.
A raskoš boja i buni i mota
i rumen plamsa od razbludne pieće,

što iznijela je jedna vječna nota
u gromki usklik radosti i sreće
na odar sveti svjetla i života.

Kad mrkne nebo ko zgaženo cvijeće
i prvi korak zamnije s daljina
i s njime oblak raskomadani kreće

ko uzdah kaki iz muklih dubina:
to vinuli se uzdasi od vijeka,
što lepršahu pokraj čaše vina

ko goraka bolest, što već nema lijeka
i umrijet neće, ne može i ne sme,
pa makar samrt ko spasenje čeka,

ko jadni pjesnik zadnju rimu pjesme.
Već tu sve luta ko duša što luta
nad mrkom krvi jedne ljudske česme,

što proliše je pokoljenja ljuta.
I samo pita: a čemu je bilo?
i kako pita, tako upit guta
i spušta glavu umornu na krilo.

Gle, dodoste ko prošlost trpka, mrka
i grubom nogom na hartiju staste
i u čas kor se svjetlosti raštrka.

I s noćnog neba nova pjesma raste
sve grča s nesna, upita i zući
ko da na tijelu izmiljiše kraste

i bolest hropti pokraj mrtve luči.
To prošlost niče duhova umrli'
i dreka njina nit grmi nit buči:

Tek s jednim mozgom, što se dugo grli
i u nj'ga traži pjesnika i brata
da svojim stihom osude isprli.

A on se s njima u koloplet hvata
i plače ljuto i hartiju gnječi
i grdi zakon šupih birokrata
i s njihovom drekom grli se i - dreči.

Na moje grudi! - Kroz njih srce bije,
a mozak srcu šaptao je svašta
pa sad ga ono u suzama grije.

I sve se shvata, sve se zna i prašta
i sve se ljubi, što se stvori s boli
pa bilo meso ili pusta mašta,

pa bilo dijete, što se bogu moli
il kletnik drski, što se psovkom krsti
il očaj jedan razmrskani, goli.

Iz jednog daha sve se ovo brsti
i bol kad daje sve je za bol dala
i živjet valja, kad se život grsti

i ljubiti grozu mračnog hospita -
ko ljubav meku, što je plahta veže;
ko ženu svaku, što je grudi dala,

da po njoj pandža muškaračka reže;
da po njoj život povede u kolo
sve, što je mlado, rumeno i svježe.

I neka živi, što je sve nas bolo
sa mamuzama krvi i ostraca,
kad ono u svijet poletismo holo
na krilu boga đavoljih srdaca.

A to što pjevam, poljubljena braća,
ja kitim bore od vašega čela
i svaki uzdah mene k vama vraća.

A što to drhtnu sad hartija bijela,
to drhtnuh i sam i polomih pero
i izba moja zadrhtala cijela.

Ja pozdravljam te, o divotni Nero,
u tebi zdraveć Salomine strasti!
Ti, što si bičem ženske halje dero,

na ženskoj puti piso usklik tmasti,
što vinuo se sablasno i grko
ko munja kad će u dubine pasti.

A tud se goni ono more mrko
sve hropćuć s žuči beznadne i same,
kad sve je živo s brodovlja usrko.

Pa nek u avet beskonačne tame
još Uajld⁷ iznese svoju grešnu svijeću,
kad već se braća od Templara srame.

I nek mu svjetlo garavo oblijeću
Ruso⁸ i Sade⁹ u krvavom letu,
nek nose kletvu na bludnicu sreću,
kad njen je posmijeh propao u svijetu.

I moj je propo, propo ko da ne bi
il sam ga proždrijeh onog pustog časa,
kad htjedoh pjevati veselice sebi.

I tražih sunce da se pjesmi glasa
i tražih usne da se sa mnom smiješe
i ruke da me vijuju oko pasa.

Pa mnijah, vile miso mi odniješe
i bit će lako, veselo i lako
ko djeci, kada u objijesti griješe.

A onda... eto... prvi prst me tako,
što došao je, ne znam već otkale:
izgubih posmijeh, ne znam ni sam kako

i nesta smijeha od vesele šale
i svega nesta u uzdahu nijemu
ko sretnoj ptici kada gnijezdo svale.

Pa tud vrludam u noćnome drijemu
i patim miso upitom bez riječi
i bacam cjelov svakome i svemu.

⁷ Wilde, Oscar

⁸ Rousseau, Jean-Jacques

⁹ Marquis de Sade

Jer svagdje meni grdni nesklad dreči
i svagdje gledam jednu bol bez mjere,
što s mene samo beznadno odječi.

I stupam eto izošćen iz vjere,
jer neću kosti, što se psetu pruža,
jer neću sapun, što tek halje pere,

jer neću miris od dražesnih ruža;
dok smrad iz duše svakom živom paha,
što u samoći poput plahog puža

svoj rog ispruži - dajuć srcu maha.

NA DNU

I

I spustismo se, tonusmo u crno,
gdje nikad sunce okom ne zaviri -
ko da si zabo u pješčanu zrno
i miso tud se u besplode širi.

A plašt od noći glavu mi zagruo,
tek nagon uma upropašten viri
i dere sulud ono grozno - crno,
gdje škripom dršću nevidni vampiri.

I sve što dere - plašt je dublji, grči:
i sve što dublji - nagon jače dr'ti;
i sve što jače - zabludom se mrči.

I nigdje pomoć jedne brze smrti:
ko u prostor abisni duga lutnja,
gdje riječ plane - a odječi šutnja.

II

I sve to ode: i dobro i lijepo
i sve, što čovjek riječima je zvao
i sve, što um je u sisteme sklepo
i sve, što sklad je na hartiju dao.

Tud sami davo sve je ljudsko scijepo,
sve ono, što je gorak kroz svijet brao
i zlo i dobro, rugobno i lijepo
i - tu sam ko sa neba pao.

U kotal mraka sve se ovo svali
u jetki porug na diobu ljudi,
gdje jasnim slovom sve su ljudsko zvali.

A tu tek kaos osjeća ludi,
što svi su kao "*logica pazzesca*"
ko u noć gromku kratko svjetlo bljeska.

III

Razumjeste l' me, zapjenjene glave,
o mozgovi, gdje zločin se talasa,
u sparnoj stisci gdje se ljudi dave
ko naplav ljudska rad drveta Spasa?

Il prsnu zemlja s užarene lave
il Raskoljnikov to se muklo glasa?
I ne već misli, to se ljudi dave
ko od panike izbljedjela masa.

A tamo Kain iskrivio pleća
na glupi upit: "a zašto ga smrvi?"
Ta ni on ne zna i čemu ga sjeća

i mukle tutnje i provale krvi
i kako mu se isprejela glava
i kako prsnu užarena lava.

IV

Ko kad je ono heroj iz Itala
medalju zabo u mliječne grudi:
ko da se zgodi od obijesti šala,
ko bijelo lice da od stida rudi.

O kakva ga je to sirena zvala,
da smrtnim nožem kroza živo bludi
i žensku dražest baca u zub Bala
i mušku snagu da Jehovi nudi?

Pa kad je glupost iscijedila svoju
prokletstvom grubim vjenčavši ubicu
i "podlost" sunuv u lice heroju

i "slavom" mrtvoj izmorivši žicu -
Tu sađoh dublje, a kad trgoh gore
sarkazmom gorkim igrahu mi bore.

KITTY

(O njezinoj udaji)

I

Turobno leprše glasi - ko oblak kudrav u mraku,
kad zapad gori u strasti i uzdah krvi ga kida -
nose mi turobne vijesti: "Zamisli Kitty u braku
i tvoje će lebdjeti želje ko kraci Vječnoga Žida".

Vjenča se, turobni glase! Vjenča se prvom o traku
proljeće nove i kraće - prvom tonuću stida -
Vjenča se, turobni glase! Pozdravljam buduću raku:
tvrdoću mladosti ženske u raspad gliba i žida.

Pođi pred oltar... a onda... u hladne plahte krevecu...
a onda... spremati ručak... a onda dođiti čedo
i đavolom nazovi uzdah, što dužnost katkad presijeca.

A ja ću spominjat prošlost, kada sam na tebe gledao
zanosno dižući prijetnje na ruke Vječnog Mesara:
Ovo je lijepost ko piće - ko pjesnik za se izgara!

II

Bješe to... drhtahu misli ko metalne strune i rime
i oči pisahu tajne nevidne, sametne, meke,
i zaborav gušaše prošlost, rođene, zakon i ime:
bijasmo knjiga bez kupca, bijasmo glazba bez jeke.

I mnijah: svemir će tonut od naše krvave plime,
i mnijah: svemir će propast u naplav bujične rijeke
i bit će razorna vatra, ljeto u vječnost, bez zime,
ljubav od smrskanog daha, ljubav od rastuće dreke.

Ah! nuđah ti mozak i život - pođimo, da'nuh ti, Kitty,
hartije sve ću razderat i srušit zgradu ideja;
tresnut ću kao meteor, što bezum bescilju hiti.

Tek trag bi ostao crni da nam njim fukara bleja
i oštri mozgove tupe i jasnost predodžbi muti...
Alkohol bijasmo bitka, alkohol bijasmo puti.

SVAKIDAŠNJOST

Prazna ko panike mozak i hlače sankilota
i miso bogomolje.
Sablast koju je gledao i ženij i Kain i luda
al nikada, nikada oni koji su - "dobre volje".

Jer nitko ne gleda sebe
nit sebe vidi...
A pjesnik razmeta hrbat
po tvrdoj hridi.

Jer nema kreveta mekog
pod nebom goli'...
A kada si ljubav htio,
našo si boli.

I kada si pisat pošo
prepune krvi,
ruka je drhtat stala
i pero smrvi.

A kritik, slobodno rokti:
grдне li pjesni!
Kad ne zna krvave tinte,
što hart'jom bjesni.

Reguluj bujicu rijeke
na korist puka,
al pusti pjesnika pjevat
i urlat - vuka!

Jer nitko ne vidi sebe i nitko ne gleda sebe,
al kada sam ono pošo kroz vaše redove guste
uprvši ogromne oči ko dva da zrcala uprh,
mogli ste vidjeti sebe, sablasti prazne i puste.

Derana znao sam jednog, za inat kada bi noktom
po staklu strugo i strugo i misli smetao - strugo -
ščepah ga tad za ušesa - u svemu magarcu nalik -
pa drmah čvrsto i dugo.

Deran je plako ko deran, plako ko tele se veli
- teletu nalik je bio umnošću više no plačem -
i sutra - Jovo nanovo - i tako za život cijeli.

... A kose strše i strše i mravi mrmolje mozgom
i pauk mislima prede i mora hvata se mesa -
Derane! Magare! Tele! Onog sam šcepao češće,
al ovaj nema - ušesa.

Gdje ću da iskalim srdžbu - prepuna čaša je moja. -
Glupim ste rukama pokrov na lonac kipući spleli.
Čuvajte život i sebe! Nitko lje zaplakat neće,
ako se piće istrese i lonac razmrska cijeli!!!

POPIJEVKA

Vjetar hvatam da me nosi
od to svijeta izjevana,
što mu dnevnost pije krvcu,
dnevnost gromko opjevana.

O ta dnevnost, što se smije,
a usne joj suhe s čame!
O ta dnevnost, što se plače
i bez jedne suze same!

Što se u nje smijeh krsti,
meni radost svaku pije.
Njezin plač - a moja studen,
što se crnim smijehom smije.

Ne vjerujem da je čovjek,
što je prošlo kroz nju tudi;
ne vjerujem da su ovo
moja braća, moji ljudi.

Jer tad nisam ni ja čovjek
i pljuakat ću čovječanstvo
i tražit ću drugdje, dalje,
i drugove i božanstvo.

Ne, to nije, nije čovjek,
što u meni pustoš stvara:
pjevao sam njemu himne
dižuć plamen sa oltara;

plakao sam s njime ljuto
i suzama pjesme šaro;
kroz njegovih patnja vatru
prometo se i izgaro;

i poljupce sipah ludo
i u njima zanos krvce:
Ja sam njemu razapeo
svoju miso, svoje srce,

da po njima kolo vodi
svojih boli do ludosti,
da me gazi, da me davi,
da ne rekнем nikad dosti!

Ne, to nije, nije čovjek,
to je neka sveta halja,
u kojoj se ljudstvo cijelo
po zakonu mota, valja.

I ne rekoh više ništa...
Hvatat ću se vjetra smjela
da me mine crna slutnja,
izgrizena, nevesela.

I da'nut ću s vjetra dahom,
kud se ono ljudstvo valja
prodirući divlje, bijesno
kroz svetinju tvrdih halja.

I ovako golo, samo,
meni će se o vrat popet:
Ja ću klicat od ganuća:
čo'eka sam našo opet.

I pijani s krupnih suza
dalje ćemo suze liti
i u orgij pjesme pjevat
i do zore - suze piti...

CJELOV

Pognao se hršum čuvstva kroz to moje grudi gorde
i grohot se suzam hvata u cjelove iskidane:
moj je mozak kao polje kijem su prošle divlje horde.

Mrkni, sunce, kao žižak, kad viorjem zima da'ne,
kada pljusne gola lica bijesni korbač od sto traka
i upiše preko puti svoju pjesmu: krv i rane.

Dodi, pseto cerekavo i podmuklo, sa oblaka,
štono laješ, pa se bližaš i u meso tiskaš zube
i podižeš svoju pandžu nad kraljevstvo vječnog mraka;

bacajući gorki otrov na sve one, što se ljube,
ljube dahom pramaljetnim, što ga piri ćuh i rosa,
a sunašce muškom snagom preko zemlje rupe dube.

Da'ni, zimo, kano pjesnik iznagrđen od prkosa,
kad je gledao gdje se patnja ciniku na tanjir nosi,
da ga dira, da ga nježi ostajući - duga nosa!

Ja sam piso svoju pjesmu da se grohti, da prkosi,
jer sam ponô u grud svoju sve što bolja poisplaka,
jer sam lizo one staze, kud su prošli blatni, bos.

Ja sam piso svoju pjesmu: bijesni korbač od sto traka,
da išibam vaselenu, kud je lijeto cjelov sreće:
gromki usklik, gromki akord velikijeh - patuljaka.

Ja sam došo da istresem na trotoar samo smeće,
da uprašim čiste halje i zamutim bistre oči,
da iznudim jednoč psovku od gomile od moleće.

A to - eto - dažd sam suza, što sve suho pljuskom moći,
jer shvatite: imam cjelov, bludnica ga jedna dade,
kad su naše sastale se ponapite, mučne oči.

O taj cjelov! Bješe očaj, što u meso moje pade
i padajuć još je klico kao živo u ponore,
ko samokrv, što je našla mješte mira ljuće jade.

O taj cjelov! Kad na kapke kucahu već prsti zore,
kad sam moro krenut kroz svijet, što je spavo sito - tupo,
a na meni još su vlažne svijale se plačne bore.

O taj cjelov! Mniješ jeftin - a stajao je jadnu skupo:
Čitav život, što u očaj kliznuo se nevideći
i najednom - u srce je razdragano moje upô.

S njim ja idem kroza svijet - bludnicu o grud noseći -
njezin cjelov, njena suza ko medalja sjajna blista:
pljuckaj gorki baš na usne opjevanoj, glatkoj sreći.

I nosim se onud drzak kroz paradu ametista,
što na kitnju trate tijelo stideći se od lijeposti:
onud idem, kud se smješka idiotski svetost čista.

Po njoj poslah pjesnik blata, pjesnik mržnje, pjesnik psosti,
razdraženi hat na gori, što sve lomi, kida, ruši
rušeći se kroza bezdan bez sućuti, bez milosti.

A po ovoj još mi suza drhti ruke, riječi guši
i smješkavo od ganuća mržnju u čas gorki ote
i dok eto zadnji plamsaj od razora crn se puši,
ja već klikćem kao pjesnik i ljubavi i dobrote.

RIDANJE JEDNE BLUDNICE

Vlažno je lice tvoje, o sestro mojijeh noći,
o bogče samotnih uza:
da li je ono cjelov, plaćeni, mamurni, teški
il ničim plaćena - suza?!

Na moje pala si grudi u pjani zagrljaj plača,
ko očaj ma'nit si pala;
u bezdan svojijeh grudi slušo sam rušeći povik
kojim si čovjeka zvala.

A povik luto je, luto... i ridaj usne mi stresa
ko cijelom kriv da sam svijetu:
Raskoljnik tako je pao pred noge bludnice Sonje
i njenu liznuo petu!!

OBJAVLJENO POSLIJE IZLASKA PJESNIKOVIH KNJIGA PJESAMA

AD PECCATA DAMNATIS

I

Kad istina stare dobi vijekom zatumara,
onim trenom posta laža: kroz znanost se mota vjera;
na tribunske pada riječi kiša beke sa oltara;
na laičke pljušti misli marazmički pljusak klera.

Jadno čudo! Jadno čudo! Varalica, što ne vara
i bludnica što prisiže da je čista poput lijera
i ledena usna strvi, gdje prosipa cjelov žara
i nevjera što se kune da je ona samo vjera.

Tad vjerujte Behauncu, kada stegno majke žvače
vjerujući u svoje djelo milosrđa i pjeteta
i logiku svog želuca: nosi majku, što ga začu.

I vjerujte bistrroumlju tvrdoglavog govečeta,
nepogrešnoj svetoj riječi maksimusa pontifeksa,
naduvaju svake žabe, škapulara i indeksa!

II

Vi bijednici, što vam oči pati vječna padavica,
vi mantije, u kojim se koti jedna trulež skrta -
a imate cente mesa i nemate mrve lica
i - Dante je pleo vijenac klerika i sodomita.

Vas ne pljucnuh! Ta sućut mi kroz pisaljku dah golica,
na lubanju čovjek kuca i moždane milost pita:
... bolesnici, što im oči pati vječna padavica
i muževi, što im brišu mušku snagu ženska svita.

Svi vi! Svi vi! Amo! Amo! Vi bjedniji same bijede!
Vi jadniji samog jada! - prazna jeka praznom zvonu,
oleđeni vječnim ledom manastiri što ga lede,

napitani tuđom mukom, vrijedni niti za klaonu -
na svijet k svijetu ma stegnuli bočni remen, ma kroz školje,
ma ko i ja rad'je goli no obuti kao hulje!!!

POSTUMA

"GDJE SI, DRAGA, JUČER BILA..."

Gdje si draga jučer bila
što si mene pozabila?
Zašto nećeš k meni doći
da ti ljubim crne oči!

Tvoje lijepe očice
jesu dvije svjećice.
Tvoje lijepe usnice
jesu dvije ružice.

Čekao sam te do ponoći.
Mislio sam da ćeš doći.
Kad sam pogledao sat
otišao sam i ja spat!

7. 1.1896, Pećine

Janko Polić

NOVO PROLJEĆE

Protriješe oči, da'nuše snažno: svjetlije biva, lakše i slađe;
ispraše krmelj s mamurnih nerva: živa je narav, žive su sile:
krat je svemir opeka, lijepa; na starom planu moderne građe;
krat je pjesnik poleta, tropa: vjerenik mladi prastare vile.

I opet usna dršće i bludi i drugu usnu želi da nađe;
i opet mišca puca i živci pjene žuborne žile;
plamen je pogled; ljubav je pjana... i nitko ne zna garave čađe;
jesen će samo čistiti stakla - za svaki cjelov čađe na kile!

Pod čarnom šipkom sunčane zrake ljubite samo, skladno, po taktu.
Robovi već su zašli u polje orati s pjesmom na prstu knuta:
i muški mozak bijaše često ljepilo zlata na ženskom laktu!

Da ste mi zdravo, proljetna djeco! Vraćam se k vama s daleka puta
ko žena s ceste bolesno, sramno - ko trbuh s grada trudno i gladno.
Lubanjo, prsni! Tvoja je jesen... zimi se bludeć spustimo na dno!

Venezia, 19. 4. 1907.

U DELIRIJU

I

Tik tak-tik tak-tik tak-tik tak-
Što plače to? Oh, februar,
Ugasnuo je dah i žar
Pa jeca cinik, bol i mrak.
    Na inju zadnji stinu trak.
    A svijet je prazan, glup i star,
    I srce prazan budelar.
Tik tak-tik tak-tik tak-tik tak-

U šutnji sami dobnik zbori.
U mraku sama lampa gori.
    Tik-tak-tik tak - u februaru,
    U srcu svome budelaru
Ja nadoh samo bol i mrak
U karnevalu - tak-tik tak-

II

Ah! Oh! Ih! Uh! - Uh! Ih! Oh! Ah!
U karnevalu - karnevalu
Izvrgnuoh svoju bol u šalu,
Svoj dah u suze, plač u prah,
    Svoj život u života strah.
    I tresnuo sam na astalu
    Prelomljen u tom bakanalu.
Tik tak. Tik tak. Uh! Ih! Oh! Ah!

Oj monotono dobnik zbori,
Oj mračno, mračno lampa gori.
    Oj srce, srce, srce, jao
    Karneval te je zakopao.
Ah! Oh! Ih! Uh! Tik tak. Tik tak.
I jeca cinik, bol i mrak.

III

Din-don. Din-don. Din-don. Din-don.
Što plače to? Ha-ha-ha-ha -
Od strašnoga se gušim strâ:
Ko samrtnički sat i zvon
    Ozvanja bilo. Nebosklon
    Života pun je, pun je zla

Ko naša duša groze, sna,
Ko naša jeka don, din-don -

Pa plaćemo li svoj martirij:
Svoj život; čuvstva: svoj delirij.

Kad kopamo u srcu raku
Za srce svoje? Mrak u mraku

Ozvanja kao sat i zvon
Tik tak, tik tak, din-don, din-don -

IV

Ih! Uh! Oh! Ah! - Ah! Oh! Uh! Ih!
U miševе se preobrazi
Sva mašta naša. Proburazi
Naš um u ritmu srok i stih.
    Od vizija je naših svih
    Delirij tremens sâm u snazi
    Pa naše duše u ekstazi
    Potcikuju: Ah! Oh! Uh! Ih!

O amen-tremens-tremens-amen
Iz grla suklja modar plamen,

A lomače su srca sva
Za srca naša. Kap od strâ

Udara nas. Haj, vina, daj.
Ne laj, haj-daj, laj, vina, haj!!!

Zagreb, 2. II. 1910.

"PET GODINA TIHE AGONIJE..."

Pet godina tihe agonije,
kad srce kuca i zvoni
i steže se sve monotonije
i umire po šablони.

U ždrijelo me katatonije
podla boljetica goni.
I venem sve bono i bonije
ko trudni pozdrav madoni.

Dok življah životom skeptika,
dok sumnjah, da li me ljubi,
na srcu ostavi jektika
trag nekih čudnih zubi.
A sad je tivot gol i tako gol;
u srcu mome osta samo bol.

NA VELIKI PETAK U PUNTU

1910.
(*kad se jede bakalar*)

Kad sumrak gladi kraj obala,
Gdje vinova gori loza,
Kraj brinje kao kraj jasala
Glas bugari gladnih koza.

A jedra plove posred vala
I zanosi ih plava groza
Po kraju tom, gdje rik osala
Odziva se meku koza.

Kad sumrak gladan zvona
Iščika pozdrav Andeoski,

Tu, na tom ostrvu demona,
Ja čujem glas Evandeoski.

I jecam:
O, Velji Petku, suhi bakalaru!
Što da se piše sad u - spomenaru??

(*Punat - otok Krk - 1910*)

Janko Polić Kamov

ABECEDNI POPIS PJESAMA

AD PECCATA DAMNATIS	82	U MRTVOJ NOĆI	26
BLUD DUŠE	59	U NAGONU	27
"CELESTE AIDA"	28	U NOĆI	25
CJELOV	79	U POLETU	33
DAN GOSPODNJI	38	USKRSLI HRIST	36
DAN MRTVIH	9	VITLAJ DUŠE	29
FINALE	12	VOLUPTAS	30
"GDJE SI, DRAGA, JUČER BILA..."	84	XX. VIJEK	21
INTERMEZZO	9	ZAPAD SUNCA	26
JOB	6	ZIMI	32
KAD IZMIČE LJETO	65		
KAD KROČI SMRT...	24		
KITTY	76		
KRIK	46		
KRST	15		
LEDENI BLUD	10		
LJETI	56		
MISLI	57		
MOJSIJE	7		
MRTVA DIJANA	16		
NA DNU	74		
NA VELIKI PETAK U PUNTU	87		
NOĆ	54		
NOVA PROLJET	40		
NOVO PROLJEĆE	84		
"PET GODINA TIHE AGONIJE..."	86		
PJESMA NAD PJESMAMA	5		
PJESMA SUNCU	8		
POD BIJELIM, LJETNIM NEBOM	64		
POEZIJA	53		
PO KARNEVALU	17		
POPIJEVKA	22		
POPIJEVKA	78		
[POST SCRIPTUM]	52		
PRELUDIJ	4		
PROLJETNI SNIJEG	34		
RIDANJE JEDNE BLUDNICE	81		
ROMAN	66		
S GLADI	19		
STRAST BITKA	31		
SUNCE	21		
SVAKIDAŠNJOST	77		
TRAGIKA	28		
U DELIRIJU	85		
U HRAMU	23		
U MRAKU	71		